శ్రీ రస్తు.

విశ్వగుణాదర్శము.

రెండవభాగము. వచనము

ఇది

మంగు వేంకట రంగనాథరావువలన

ముద్రించి ప్రకటింపబడియె

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

కాకినాడ.

1914

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

వెల 0—2—0

శ్రీరస్తు.

శ్రీ విశ్వగుణాదర్శము.

ద్వితీయభాగము-వచనము.

శ్రీకాంచీనగరమునకు భూషయు, భజించువారలకు గర్వమం జరియు సమరసేనలకురక్షయును, మాపతికిసర్వసంపదయు నగుకాంచి కామాక్షి విలసిలుచున్నది, అనియద్భుత ప్రమోదంబులొంది, కామాక్షినుద్దేశించి, ఓదేవికామాక్షి నీదంతరుచిమొల్లలను, మోముచంద్ర బింబమును, లోచనములు నీలోత్పలములను, వాక్కుమధువును హసించునుగాదె, కృశానుడిట్లనియె కామాక్షి, సౌందర్యమభినందనీయంబై యున్న నువ్వర్థంబైకనుపట్టెడు, మగడువిరూపాక్షుండయ్యె కామహంత, గిరిరాజకుమారిపుత్రుండు గజముఖుడులంబోదరుండు, కావునసంబికాత్ర్యంబకుల దాంపత్యంబనురూపంబుగాదు, మఱియునీయుమ సర్వమంగళ, యతడుశ్మశానవాసి యీమెహైమవతి, యాతడుభిక్షువు ఈపంకజాన నకుంకుమాంతయతడు, భస్మముపూసికొన్నవాడు, ఈమెయరాళకుంతల అతడుజటామండల భీషణుడు, అనినవిశ్వావసుండిట్లనియె, వయస్యాయట్లనకు ముకృత్తివాసుడుగానీ, పిత్రువనంబున నుండనీ, సర్వగణంబులదాల్ప నీశివుండుసుభగుడె, సహజంబగు సౌందర్యంబు, గో అంతవడదు నాచుచుట్టికొన్నను, అసలునగలిసియున్నను అళులుగ్రమ్మనను వనజంబు సుందరంబుగాదా, పరమణీయుడగు పూరుషుంజూచి, రమణిరంజిల్లు వాడెపురుషుండు, రసికునిచిత్తము రంజింపజేయునదశ్లోకము, ఇక్కడమిక్కిలి చిత్రముగలదువినుము, శివాక్ష్యాలోకనంబున గారిణుడుజయంప, బడెననివిందుము కానియిచట, కామాక్ష్యాలోకనంబున శివుండుజితుడయ్యె, ఇచటవ్యత్యయమయ్యెజుమీ పార్వతీకవ్రతిభా

గర్భంబును, పుష్కలమయ్యెహిమగిరిసుతా, ప్రథమతనూజుండు.

ద్వితీయకుమారుండు షడాననుండై, పంచాస్యుండగు తండ్రినధి గమించె, కైలాసవాసియగు చంద్రచూడుండు. సహకారమూలంబున నావిర్భవించె యతనియవలోకనతనూభవులగ్నిభవులు, యాతనిభార్య యు భూషలును, నాగరాజ, అనినగృశానుండు చెలి యేలు విశ్వవిలక్ష ణచరితుడగు రుద్రునర్చించెదవు లోకంబుల కన్నులకు జలువసంపాదిం పగోరు జనులజాడుము గాని పశుపతియస్థాణువునైన నీతనింబోలె నశు భవేషమొంపెట్టినవారిం గానము. అనిన విశ్వావసుండిట్లనియె. సఖారహ స్యము వచించెదవినుము. గంగాసంగతివలనను, జలివలనను, స్వర్గంగా చంద్రసంబంధమువలనను, గలిగిన శైత్యమునుబోగొట్టుకొనుటకు కుంప టింబోలె నగ్నినేత్రమును శివుడు ధరించినాడు. కృశానుండిట్లనియె. ఔ ర, తుషారకరశకలంబును, నభోగంగను, గంగను ధరించుటచే జల్లనైన శిరముగలిగియున్న పన్నగాభరణునకు నభిషేకముచేయుటేల. అనిన వి శ్వావసుండు నీకుదగిన ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదవినుము. లలాటంబుననగ్నినే త్రము ధరించుటచేతను, విషపానముచేయుటచేతను, విషధరముల భూ షణంబులుగ ధరించుటచేతను, శరీరతాపముగలిగియున్నాడు. కావున గంగాధరుండైనను అభిషేకము కావలెను. అగునది యట్లుండనిమ్ము. ఏ కతంబున నీచందురుండాకసంబునందిడిచి శివునిశిరంబున గంగాతరంగంబుల గ్రహాంగుడై యుండె. సువర్ణభూధరముకిరీటమున ధరియించియు కృత్తివా సుండు కపాలంబుగొని బిచ్చమెత్తుటేల. మఱియు నీలుబ్ధుండు లక్ష్మివి భుని యాచించెడి శీతకరుండు సముద్రసూనుడనని చెప్పుటకై యోష షా కడలిపడతియగు గంగగర్భంబున శివునిశిరంబుననున్నవాడు. అనిన గృశానుడు. అతను నైన నీలుబ్ధుండు ఫలాకాంక్షలచే గోరబడదగిన వాడుకాడుసుమీ. సూక్ష్మసితాంశుకలాభూషుడును, హైమధరపదనివిష్టుం డును, అషట్కుండునునైనను యీలుబ్ధుండయోమయహస్తుడై దండులస త్వమున్నను, భిక్షుకుబోవుచున్నాడు. చూడుము. ముక్తాశ్రితయు, విష్ణు పదోద్భవయు, గాంగేయప్రకృష్టసూత్పాదనియునగు గంగరత్నాకర

నిత్యసంగయయ్యు కపర్ది కాశనుపేమునదు. మఱియు, సర్వలోకముఖసమృ
ద్ధిగలదియు, ఉద్యత్పుండరీకనవాననయు గలదియు నగు గంగ వానిని
సిరసుననుంచి యచ్చిని స్నానాసదోసమున నెజహ్నుమని యజ్ఞభూమిముం
చె. మఱియు తాసీశుడుచేత బంగినకొండయు . . . మిత్రుడు
వెండికొండయునినెట్టైనను నిప్పుంపు బిచ్చమెత్తును. . . . ఫలు
స్నవానికి భాగ్యమెట్లుగలుగును. ఇంతేల కృత్తి నాసుంచు విరుద్ధధర్మం
డతని గొండాడనేల. వినుము. . . . జటంబున చాంద్రితేజంబును ల
లాటంబున నగ్నితేజంబును, . . . ఫణిమాణిక్యతేజంబును దాల్చు
వాడంధకారిత్వమొందు. అంకమున దారి కాదని . . . ద్వారకా
ధిపతిని ధరించుచు సుదృగంగీకరుండగు . . . విఘ్నసిద్ధిగం
టు విశ్వావసువు. ఏలయీశబ్దశ్లేషలచే దూషించెదవు. ఆసదృశనదాన్య
తాస్తుత్యుడగు మృత్యుంజయునివినుము. మార్కండేయునకు జిరాయు
వొసంగె. భగవత్పాదోద్భూతయగు గంగను భగీరథునకిచ్చె. రావణ
బాణాసురులు పాపులైనను గోరినవరంబులిచ్చెను. అతనివలన సర్వ
లోకములు సంతసించినవి. కృశానుడు. ఫణిభూషణుభాషలు మృషా
వాదములె. ఏమనిన రాక్షసులకు వరములిచ్చినాడు, లోకములకు తన
కుకూడ కష్టముతెచ్చికొన్నాడు. గావున నీతనిదానము నీకేల గున్నది.
విశ్వావసుడు. ఓరీ కుటిలబుద్ధిగుణముకూడదోషమని ఘోషపెట్టదవే
ల. రాక్షసులకువరదానము చేయడేని లోకములను నశింపజేయుదురు.
పుండరీకాక్షుని దయకు ఫలముకనుపింపదు- మానుషాదిజాతులయందు
విష్ణువుదయించెను. సేతువుకట్టరు సీతపుట్టదు. అది లేనిచో మనుష్యులుభ
వార్ణవముదాటలేరు. తరగలనుండివెడలు చలికరువలిగల కంపానదీతీర
స్థితసహకారమరందంబున నభిషిక్తుండును కృపాసముద్రుండునగు నీయే
కామేశ్వరుడు భక్తులకు నభీష్టంబులిచ్చుచుండు. పురస్థానువును నీశు
డగుచుండు గావున కంచియందుండు నల్పవస్తువైనను గొప్పదగునుభూ
మీ. కృశానుండిట్లనియె. ఏమోయి యన్యోన్యవిరుద్ధజేవాకాంతయ
గునీకాంచిన స్నేకాంచితమతివుతింపెదు. వినుమొక్కడుతూర్పున సేతూ

కఁడు పడమట నుండిరి. ఒకఁడు వినాయకునధఃకరించె. మఱొకఁడు ఘరస్కరించికొనియె. ఒకఁడష్టమూర్తి, రెండవవాఁడనష్టమూర్తి, ఒకఁడగజారి వారించె. ఇంకొకఁడగజాతి వరించె. పార్శ్వంబుల నిరువురు దేవులుండిరి.

అట్లు వారిచరిత్రంబును విరుద్ధంబె. ఒకఁడు ద్విజరాజునధఃకరించి నొకఁడుశిరంబున నెక్కించికొనియె ఒకఁడాకాశగంగను బదంబులఁ దాల్చె నొకఁడు శిరంబున బెట్టె. మఱియు నీకాంచియందుండు ప్రాగ్దేవత హిరణ్యగర్భమహాసవనిరతుఁ గుఱించె. బ్రోచె. గజముం గొట్టె. గజములగాచె. ఇవి యీహస్తిగిరి పూర్వోత్తరదిశల జూడందగు దరానుషంగులు నగదానుషంగులునగు జనులు తన్నివారణకై హరినాశ్రయించి హస్తిగిరియందుండి తదనుగ్రహంబున దేహక్షయంబునొంది దరానుషంగులు సుగదానుషంగులునగుదురు. విశ్వావసువు మిత్రమా యట్లనకుము. కాంచియందే కపర్దిదైవమొకలదు. అది ఫణిపతిసరస్స్ఫురణీతనాయక ధరోత్తమాంగశోభితంబై యుండె. అతఁడె పూర్వాపరదిశలనుండె. ఓహో యేమినాకపవేళిమభాగధేయముదొరికెను. దేవతాయువతీగీతుండయి ప్రొద్దుట పద్మాసనుఁడును మునిధ్యాతుఁడై పాండవదూతకన్నులకగపడెనే. కృశానుఁడు తగనిపని చేసిన యితనినేల వినుతించెదు దానుజగంబులకెల్ల నీశ్వరుండయ్యు భాగ్యహీనులగు పాండవులకు దూతయయ్యె. వెలుగులఱేఁడు మిణుఁగుఱుబురుగులపిల్లలయింటనున్నట్లు దాసులకుదాసుఁడయ్యె. ఇది గొప్పవారికింపగునా. విశ్వావసువు వినుమోయీ పురోభాగీ కళ్యాణగుణాకరుఁడగు భగవంతుని దూఱెదవు. కవిత్వమునకు గాంభీర్యమును సంపదకు దానమును, ప్రభువునకు శౌర్యమును, గురువునకు విద్యయు, సత్కులప్రసూతునకు సదాచారపూర్తియు, మహాత్మునకు సౌలభ్యమును భూషణంబులు, అని విమానంబుసాగించి, వికసించిన తెల్లదామరలసొబగును నిరసించు లోచనములుగల విజయరాఘవులీగృధ్రసరస్తీరంబున విరాజిల్లుచున్నవాఁడు. ఇయ్యదిజటాయుతీర్థంబనంబరఁగు గృధ్రసరోవరపరిసరంబున బెరిగిన పారిజాతము. ఇయ్యదిశాఖాశతికు

పశ్చాద్భాగంబున నొప్పు సుమనస్సంచయంబుకిందనుండు. మఱియు మిగుల
బత్తిగలిగి జనులనుద్దేశించి భుక్తిముక్తులంగోరు జనులారా యిటువిను
డు. హేతుడగు గృధ్రరాజును సంస్కరించిన వీరుండును, ఆశ్రితవాత్స
ల్యుండునగు విజయరాఘవునమస్కరింపుడు. ఇక్కడనొక్క యక్కజం
బుగలదు. వంధ్యలు బిడ్డలంగోరి యీవిజయరాఘవుంబ్రార్థించెదరేని
యుడికిన పెసలును సరసిజనేత్రప్రభావంబున సంకురించు తోడనె వారల
కును బాలకరించు కృశానువు నిజహస్తమహిమకు ననుహస్థితిగల
విజయరాఘవునేలవినుతించెదవు. శుకస్తుతుడు, హంసమయూరవాహము
ఖస్తుతుడు క్షీరసముద్రతీరవాసంబుగలవాడును గరుడాసనుండునయ్యు
గృధ్రసరస్తీరంబుననున్నవాడు. విశ్వావసువు, అదితియాసముద్రుడగు
నితనికి భూషణమేసుమీ. తమఃపారంబును. అస్తామయంబును, నిత్య
సూరిస్తుత్యంబునునగు ఉత్తమపదంబుననున్నను భక్తానుగ్రహ కారణం
బున గరులనేత్రానందంబుకొఱకిట్లు సాన్నిధ్యంబుచేసె.

అని దక్షిణంబుగ విమానంబు వోనిచ్చి హర్షంబున, ఇదిమొగం
గ, సింధువు, సరస్వతి, భవనాశిని, తుంగ, కాళింది, కావేరి, పాపవి
మోచని శోకధారల శమింపజేయునది. సజ్జనులిందుక్రుంకులిడుదురు.
మూర్ఖులకైనను జ్ఞానోదయంబగు. అట్టిపాలేఱు మునిగినమనుజుల దు
రితము లడచెడు నీదుగ్ధనది నాపాపంబుల బోగొట్టుగాక బుధులునుతింతు
రు. తనుతాపమార్పును. కృశానువు అవునైనవిధిచే నీరసయయ్యెజు
మీ లేశముకాలుష్యములేకున్నను మధురయయ్యెను సముద్రసంగంబు
గలదయ్యె. విశ్వావసువు. గుణమును దోషముగజెప్పెదవు. సముద్రసం
గంబున బవిత్రయయ్యె. అట్టిజలంబులస్నానంబాడినంబంకంబడంగు. జ్ఞా
నంబొదవు. అనియిట్లుబుధులు తలచెదరు. మఱియుదక్షిణంబుగబోయి,
యీబాహానదియందు నవగాహంబొనరించిరేని మోహంబులునశింపం
జేసి మంచిబుద్ధిని కలిగించి పాపంబులులయంబునొందించి యొడ్డునగాపు
రమున్న జనులకు శుభంబులొసంగు. దీనియుత్తరంబున శుద్ధశ్రోత్రియు
లకు నివాసయోగ్యంబగుగుణంబుల నొప్పునీయగ్రహారంబుగన్పట్టెడు

పీనుబకింపుగ బాడు రోలంబనికురుంబంబులంగల యీబాహానదీ తీరత
గుజని తమరందతుందిల జలంబులంగలకృత్రిమకుల్యాలనొప్పుచు నాత్రే
య గోత్రోద్భవులగు ధాటీసుహు క్షేత్రంబై యనవరతసవనహావిర్గం
ధబంధురంబై నయురశాలాపాలంబను నగ్రహారంబు విలసిల్లుసాధ్యగ్రసర
యూపేతంబును రఘునాథ రక్షితంబునై యీపురంబు సాకేతంబురీతి
నొప్పుచున్నయది. మఱియు రెండు నదుల తీరంబులాలోకించి చారుగు
ణంబుల నన్మాశియుక్తములై యీయగ్రహారంబులు ధరణికిను దగ్రహా
రంబులబోలె వెలిగెడు కృశానుడు. సుస్పృత్త్యముక్తాగ్రహితులై యిదం
దు జనులు యీపురంబుల నగ్రహారంబులని యెట్లందురు. విశ్వావసువు
నఖుడానీవు నిందయని వీనిని స్తుతిన చేయుచుంటివి. సంతసించితిమిత్రమా
యామాండీరమండలంబు సొబగును. మనోజ్ఞతను జూడుము. యీనదీతీ
రంబున నగ్రహారంబులును బ్రిక్యాగ్రహారంబున నుత్తమబ్రాహ్మణవర్ణం
బును, బ్రతివర్గంబున యజ్ఞంబును బ్రతియజ్ఞంబున స్తోత్రశస్త్రాది శ్రవ
ణంబును దనరుచుండు. సుధానిధి డిండీరఖండ యశోమండనులగు పండి
తులుగల తుండీరమండలంబు పావనంబైనయది ఇదియలిగీతమైనది.

ఇదిపాపహారంబగు నదియని యందఱు తలంతురుగాడె. కృశా
నువు పాపభూయిష్ఠంబగు నీకలియుగంబున నధ్వరకర్మ నాచరించు వీర
లచరితలు కోవిదుల కెల్లనమ్మంగలుగు. ఋత్విక్సంపత్తి లేదు. యజ్ఞక
ర్తలు కుశలురుగారు. దోషరహితులుగారు. విశుద్ధద్రవ్యం బలభ్యంబు
హృదయశుద్ధి లేదు. అల్పధనులు కృపణులు సోమయాజినిగావలె. దీక్షి
తుడను గావలెనని కోరుచుండుదురు. ఊరకపశువధంబు చేయుదురు. మఱి
యునిట్టివిప్రులు యథావిధి శౌచమొనర్పజాలరు. ఆచమన స్నానంబు
లునుచ్చరింపనైన జాలరు. హోమంబెక్కడ, అనుష్ఠానమెక్కడ, య
జ్ఞంబులెక్కడ, విశ్వావసువు. మిత్రుడానీవుష్టూలబుద్ధింగొనిమృషావాద
ములాడుచున్నావు. శిష్టులవలన విత్తంబు గొని విద్యలభ్యసించి విద్వాం
సులగు ఋత్విజులవరించి భగవత్ప్రీతిగ నంతర్ముఖులు సంతతము యజ్ఞం
బులొనరింతురు. భగవదారాధనకు నర్హంబగు ద్రవ్యంబులేదని యజ్ఞం

బలులుమానువారలు గాదు. కేవలస్వర్గ్యంబు భగవత్ప్రీత్యర్థంబుగాదు.
కావునశక్తి కొలది శుచిద్రవ్యంబు సంగ్రహించి భగవత్కైంకర్యంబుగా సర్వంబగు
యజ్ఞంబుచేయలేకున్న నుభగవదారాధనంబు తనశక్తి కొలది చేసెనేని య
దియుయజ్ఞంబగు. హింసవలన పాపంబుగలుగు. యజ్ఞంబున బశుహింస
పాపంబుగాదు. కనుక వైదికులు యజ్ఞంబున బశుహింసకు నిందితులుగా
రు. రామానుజగురుండును యాగంబున పశువిశసనంబున నఘంబుగాదని
యె. ఇదిగాకనునాడు గురుద్వేషిగాడె. హింసాంతరంబులంబోలెయజ్ఞం
బునను బశువధంబు పాపంబని బౌద్ధులు తలతురు. అదినిజమగునేని పర
స్త్రీల యందునవలెనే తనధర్మపత్నియందును సంతానంబుగనుట పాపం
బెయగు. ఇంకొకటిగలదియును, ఋత్విగాదులయందు శుద్ధిలేదని యజ్ఞం
బులు మానిరి. ఆచార్యులయందు శుచిత్వము లేదని, చక్రాంకనమంత్ర
గ్రహణాదులు మానినారా. కొందరుభగవదాజ్ఞాసిద్ధములై వేదశాస్త్ర
పురాణస్మృతీతిహాసాది సమ్మతములైన క్రతువులను శిష్టాచారాంగీకృ
తములైనను చేయక తముకల్పించికొన్న దుష్కృత్యములె చేయుదురు.
అహహా తాడెద్దుకోతి పసమ్మొల్ల జెరిచినట్లు వీరుయజ్ఞంబులంజేయువారిని
గూడదిక్షింతురు. ఇంతేల పశుహింసనంబున పాపంబుగలుగునని వెరచె
డు వైష్ణవులు చక్రాంకనంబును విడువదగు. యేలయనిన, భగవత్ప్రీతి
కరంబును, సకలమతసమ్మతమునగు యజ్ఞముకంటె శిష్యులకు దాపక
రంబగు చక్రాంకనంబుఫలవిరహితమైనది. కొంచెములాభముకలిగినను,
జారచోర కిరాతులవలన గలుగును. చక్రాంకనంబు చేయించుకొనుట
కందరునొప్పరు. క్షాత్రానుము నవ్వి ఓపుణ్యాత్మకా. కాలినశంఖచక్రము
ల నానభుజములు గాల్చుట యజ్ఞంబుల పశువులహింసించుట తోబోల్ప
దగదాయనిన విశ్వాసముండినట్లసియె. ఓహో గుణదోష తారతమ్యమె
ఱగనివాడా వినుము. వేయిమేకలజంపుటకన్న నొక్కవిప్రుని గాల్చుట
పెద్దది. కాబట్టి తప్తచక్రాంకనంబు శాస్త్రసిద్ధమయ్యెనేని వేదసిద్ధంబుల
గు యజ్ఞంబులేచక్రాంకనంబులోదాల్యంబులుచేయదగవె. అనేకశ్రుతిప్ర
మాణంబులచే యజ్ఞంబులంబశువిశసనంబు ముఖ్యంబని సిద్ధించుచుండ

సీతోవాదించుట చేతిలోనిరేగుపండున్నదని వాదించునట్లున్నది. ఏలవ్య ర్థవాదము. అనివిమానము నవలకుబోనిచ్చి శిరంబుకంపించుచు రమణీ మణీ మంజులమంజీర శింజితరంజితంబును, సుందరానురక్త యువజనగ ణంబునుగలిగి సంజీవనంబునొందిన కందర్పుండిందున్నవాడనందగి చెంజి పురంబొప్పుచున్నయది. ఇచ్చట వేదవేదాంత, వేదాంగస్మృతీతిహాస పురాణ తర్క మీమాంసాది సమస్తవిద్యావైశద్యంబునంబూర్ణులగు బ్రాహ్మణోత్తములుగలరు. ఇన్నగరంబున గరమ్యప్రాకారాదిసాధనం బులంబట్టిమూడ రాజభటులు యుద్ధంబులంజేసి శిరంబులుదెగి రక్తంబు గారి విప్రపలాబ్ధిసాంద్రింబై యుండునదిగాన నొప్పదయ్యె. విశ్వావసువు. వయస్యా గుణాలవాలమగు నీపురనిరిందారూపంబున బ్రశంసయే చేయు చున్నావు. కృశానువు. పురాతనపురాతరంబుల బరిపాలించిన నర పాలురు యుద్ధమునప్రశంతమునందియు నీపురము ననేకాపురముంజేయ గోరుదురేమివింత. అని నిరూపించి పెరపునొంది, ఇప్పటివారికేమి, పూర్వపువారికేమి రాజులకు ఇట్టి యవివేకముగలదది యనివార్యముగ దా. ఏమనవినుము. గొప్పధనముకలిగినను, ఊర్జితంబగు రాజ్యమున్న ను, శృంగారాంగనలున్నను, సేనలతోవచ్చి శత్రురాజ్యముగొనజూచి రాజులు యుద్ధంబులజేస్తురు. విశ్వావసుఁడు, విరుద్ధబుద్ధీ యిదివివేకమే. సంపదవార్షికతుక్క్యవంటిది. ప్రభుత్వము మెఱుపుంబోలునది. స్త్రీలస్థిర యౌవనలు. చమురులేని దీపమువంటివి శరీరములు. కావున రాజులు జ్ఞానంబునొంది నాకలోకంబుచేకొన యుద్ధానంబున దమశరీరంబులువే ల్తురు. ఈచమత్కారంబువినుము. భటుండుయుద్ధంబునగాయంబునొంది రక్తంబు ముఖంబున గలుగ నప్సరయు ననురక్తముఖయగు, భటుండత ను సాయకఖండితాంగుఁడయ్యెనేని యదియు ఖండితాంగయగు మృతుం డగు వీరుండు యుద్ధానలంబునంబడుటంజేసి యుజ్జ్వలశరీరుండై, దివ్య విమానంబెక్కి, చేతులజేజేనాతి కుచంబులంబట్టికొని, దానిచేజేయబ డిన నఖక్షతంబులుగలిగి, విప్రభంబునుభూమింగవుంగిలించికొన్నదియు, కృపాణంబుపాణింగలదియు శత్రురాజులచే జేయబడిన గాయములు గ

గాదియునట్టి భగవంతుని దివ్యచరితము వినుచున్నాఁడు. అదిగో విమానమొం
డొక ప్రకాశించుచున్నది, ఆ సువాసినియు, లఘుజలయునగు పినాకిని, గనుఁ
గొనుము. సమయోచితమైన దేవనాయకుఁడైన విష్ణువు వైకుంఠము విడి
చివచ్చి క్రీడార్థంబుగ సంచరింపుచున్నాఁడు. నేనొక వైభవమును వినూతనం
బు దర్శింపవలయునని, నిమిషమాత్రము కాలము గానుపించెను. నా
పూర్వకృత సుకృతంబు ఫలించినది. భగవంతుఁడు ప్రసన్నుఁడయ్యెను.
నా పాపములు నశించెను. ఈదినంబు సుదినంబు. వరియు వరాహ
రూపుఁడు. సకలదేవతా స్తుతినియు, సురాసుర సేవితుఁడు, ధరాధరుఁడు
ఆదిదేవుఁడు, సదా సవాదిస్తుతుఁడు, ఆనందనిలయుఁడు, హరి యగునట్టి
కేశవుఁడునగు వరాహరూపుని మూర్తి గనుంగొనంచునుగాక. భూమిపై బ్రే
మంగళ పినాకినీతటమున నాదిన్యసించి, కరంబు, కరకృతదేశంబునం బె
ట్టుకొని, సమర్థుఁడై, భక్తిసాధకుఁడయి కీర్తించునాగు ఆ వరాహమూ
ర్తి సేవింపుచుండెను. ఇట్టినదగు కృష్ణుంను, భూభారధరుఁడును కైవాయు
ప్రీత్యసివాడు స్వామి జనార్దనాత్ము కటకటా ఇదేమనుచుఁ దెల్లనీ
నవ్వు చైత సమన్వయ రసము మాశ్చర్యంబె. విజ్ఞానమును సిద్ధభగవద
వతారము రహస్యమెుంగరాదు. మీన, కూర్మ, వరాహాద్యవతారంబు
లు భగవంతుఁడైన, తన యజ్ఞత్వము దివ్యస్వభావంబు వివరించు.
జగదాధారుండగు వరాహమూర్తి ప్రభావంబు సంగ్రహింగు. ప్రభువు
భక్తసృష్ట ప్రియుఁడును నగునీదివ్యంబు హరిణాక్షుం దునుమాడిపోయి
సంకల్పమున మంచిన భూమిని తెచ్చినాఁడు. మిగుల భక్తిగలిగి యజ్ఞవరా
హుం గొనియాడుచు నుద్దేశించి, మాయావరాహ దీర్ఘంబగు దంష్ట్రి
యు స్కంధంబు సముద్రములు తన్నుద్ధరించిసందున సంతసించి
భూమికి ప్రాప్తియయ్యె. తన్నవాసులనుగా మేను పులకమయ్యె, ఆనందము
గెల్వాయనమయ్యె, నేమియాశ్చర్యము అని విమానం బింకొకయొడను బోని
న్ని మందాకినీ స్వర్గంబునందు నాననంబున కల్పకోత్పల ప్రాంతంబు
సుస్నానంబు యాడించి తరంగ భ్రమణంబున క్రీడించు చైతన్యసౌరభ్యం
బులుగా మందానిలుండు నితాంత శాంతి నొం

దుచు స్తోత్రప్రియుఁడుగాఁడె. రంగపురింబట్టి కమలాలంకృతంబై యాయ
తంబై యొప్పుచు తమోనివారకంబగు కావేరీప్రవాహంబు వినుతించె
దం. సకలమనుజన కలుషహరణ బద్ధకంకణయు, నిజతీరస్థిత సాంద్రతమసా
లరసాల హింతాలతాళవకుళపుంన చందనమందార కదంబకదంబకజం
బూసంపూర్ణయు. పర్ణకుసుమ ఫలాశసమృద్ధ కపిత్థలోధ్ర నీరంధ్రపాట
లపటల జటిలక్రముక ప్రముఖ వికంకట విటపిమంజరీపుంజంబుల వహిం
చి శ్రమశమ కరమకరంద రసగ్రసనేచ్ఛంబును భ్రమరసముదయని
భ్రమంబునం గళింద తనయ ననుకరింపుచు

భవశోషకరియు, భవశోషితయు, సువర్ణయు, దుర్వర్ణసుచిహ్నసం
బున ససహ్యాసుతయగు గంగనువగిమెడు కవేరకన్య........మఱియు
నత్యంత భక్తిగలిగి "ఈకావేరికాంతుఁడు సర్వసంతుండు. కావేరిహే
మాపగ వీరిదాంపత్యమును హొసమై యొప్పెడిని" కృశానుడాక్షేపించి
"పరిశోభి తామ్రపార్శ్వయు మధ్యమున రంగరాజ తస్ఫురితయు
నగు నియ్యది యెట్లుహేమాపగయగు" విశ్వావసువు "సీదూషణయు
సీధునికి వినుతిమెయయ్యె" పీతాంబరాలం కృతమధ్యభాగయు కల్హార
మాలాంకమనీయవేణియునై సహ్యగిరికుమారి పతిసమీపమునకు జను
చున్నది కనుము! ఊర్ధ్వమునమున్న పూగుత్తులుగలిగియున్న తిమ్ములై చ
రులదరినున్న తరువులు తెలుపుగలనలువల దాఁటుచుట్టినది దాటుటకు జ
తనంబుసేయు తెనువరుల కరణినున్నవి గంటేసఖుడా! "లోలలోచనా నూ
త్నకేళీయోగ్య సారంగముఖ్య భూరుహాపూర్ణ గృహారామంబులును,
సకలశాస్త్ర పారంగతులగు పండితులును గలిగి యీశ్రీరంగంబెంత వి
లసిల్లుచున్నది. "అని చక్కఁగగని యిట్లనె ఆరామవాపికల నివసించి
తర్కంబు లుపన్యసించు లీలోద్యానవనంబుల జెంగు కోకిలలు భాష్యం
బు పఠియించు, కేళికా సీలకంఠంబులు మాటికిమాటికి గర్భజ్ఞానకాం
డంబులు చదివెడు శారికలు కారికలస్పష్టస్వరంబుగ పఠియించు నెంతవింత
యయ్యెడు. సకలసంగ విముక్తులగు యోగులు ప్రతిదిన ముదయంబు
నం గావేరినిర్మల పవిత్రజలంబుల స్నాతులై కన్నులు మూసుకొనుచుండ లీ

శేషయను విలోకించి సంతుష్టులై సుఖంబుగ కాలంబు క్షణంబుగ బుచ్చు
చున్నవారలు. శ్రీవత్సంబున గలిగి శ్రీరంగ నాయకుండై యుండు రంగని
క నామోహంబు సతతంబు సమస్కరించెద. "భోగిభోగశయుండును,
రథాంగశయుండును జగదేకకారణుండును నాగరాజ్యరక్షకుండునగు
నిరతిశయ శ్రీరంగధామ నిధానంబున కేను కేలోడ్చినము. "శ్యా
మాత్మ్యంగ దేహ గోఘతజ్జ్వాలయుచేయై శృంగారాగ్రణిసిష్ట భుజగాస్వ
యంబునొంది శ్రీరంగస్థల నిత్యవాసిరసిదుష్ట పాత్రాంతారంగమున మున్న
రాజపద్మనికర నిశ్శంకంబుగ బరిపూర్ణమౌంవగు రంగనాథుండు చిరనిద్ర
నొందుచున్నాడేమి యాశ్చర్యమయ్యెడి నిశ్వాసములు వెలికాదా నీవి
యుపుల నలరెడు నాగనవద్దుగుట మాయలాడనిసు. "మఱియు సిమాపిం
ఛ" క్షితిభృన్మౌళి ధృతపాదాంబుజుండు, కరిహరతానకారియనగు రంగరం
గుండు దోషాభావంబున బాధింపడును. "శుభరంగ లక్ష్మీలాంగుడును
సుమదావ్యాయన కారియనగు రంగవిధుండని నరంగ లక్ష్మితాంగుడు
ను కుముదావ్యాయనకారియునగు విధుండు గాడు. రంగేశసేవకుడు నా
స్త్రరీతియగు. ఇదియుక్తమే వారసంగియని ప్రసిద్ధగనుట చిత్రమే. ఈ
శ్రీరంగంబున జందాద్రిభిక్ష ప్రస్ఫురణీయుండుట యద్భుతంబయ్యెడు ర
మానాథుండా విర్భవించుస్థలంబులలో మొదటిది రంగంబు కావేరి విరజ
సర్వజగన్నియంతయు పాలకుండునగు నారాయణుండు నాథుండు.
ఇచ్చటనుండువాడు వైకుంఠంబ పేక్షింపడు. సాయంతనే దీప రక్షా
మాంగుడును తనోభంజకుండునగు శ్రీరంగచంద్రుడు శ్రీరంగంబునకు
నాథుండు. అయినను భ్రాంతులును శాంతాత్మకాదులునగు పిశునులిం
దుందురు. కాన శ్రీమంతులు నిర్భయంబున నిందింపలేరు. కాంచన
సింధుమధ్య రుచిరుడును. నిష్కళంకసంపన్నగియు నిస్తుల శ్రీసమధిష్ఠి
తోరస్థలుండునయ్యు పిశునకులంబుచు రంగనాయకుండు బహుప్రాకార
ములు కట్టించుకొని రంగనాథుడను పేరనే ప్రకటించుకొనుచు పండు
కొనియున్నాడు విశ్వాసమువు నభూదా శ్రీమంతులకు హాని యేనాడును
గలుగదు. పిశునులకె కలుగును. పరస్త్రీవ్య హరణంబున బుద్ధిజనించిన

పిశునుండు నశియించు, దీపభ్రాంతిం జనిన శలభంబు సులభంబున కాలి
పోడె. లోకంబున సమర్థుండగు పురుషుండు విరుద్ధుని వలననైనను పూ
జింపబడును. గాధిరాజువలని భక్తితత్పరుండగు రామునివలన రంగాధి
రాజు పూజనందెడె. కుజన్ముత్యాగియు సుజన్మ సంగ్రహియునగు రా
ముడు కురంగరాజహర్తయై రంగరాజుం గొలిచె. లబ్ధసురనుతి ఘో
షుండును శత్రుస్ఫీత రోషుండును, నిహతవినత దోషుండును, దాస్యా
భిలాషుండును, సంపూర్ణతోషుండును నిర్మల పూర్ణమాధవశీ నర్తుం
డునగు శేషునియందు నిద్రించుచున్నావు పరమపురుషా.

శ్రీరంగచంద్ర నీసన్నిధిని భాషించుటకును భయపడుచున్నామే
ము. వ్యాకరణకర్తలు సూర్యచంద్రులత్తులు వ్యాకరణభాష్యకర్త
శేషుడు. వేదమయుండు ద్విజరాజు గరుడుండు వాహనంబు నీకోడలు
భారతి. ఇట్టి నీగోష్ఠియందు కవి యెట్లుమాట్లాడగలడు. కళ్యాణ గుణాగ
ణపేముండును, నీలమేఘశ్యామధాముండును నిరంతర స్తుతికృతసురరా
ముండును, పరిహృత భవధాముండును భాసితాకల్పహేముండునగు
రంగధాముండు మాకు శుభంబులిచ్చుగాక. జగదీశ్వరియు, నీలాబ్జంబు
లనిరసించు లోచనంబులు గలదియు, రూపంబు ధరించిన కాంతివలెను
న్నదియునగు శ్రీరంగనాయకికి నమస్కరించెద. తల్లీలక్ష్మి నీవుమో
హోన్మూలనంబునకు సిద్ధౌషధంబవు. సంసారులకు మోక్షమిచ్చు ని
శ్శ్రేణివి యరిషడ్వర్గంబు జయింప సిద్ధగుళికవు. చింతాతమంబునకు
చంద్రికవు. విద్యానిలయవు, విష్ణుహృదయంబున హేమమాలవు నాకు
కోరికలీయు పారిజాతలతికవు. బ్రహ్మానంద సింధువునకు తరంగమవుసు
మీ. కాంతిని హరించువృత్తిగలదై యతిచంచలయగు కమలను అశి
ష్టుండైన ప్రేమగలదాని గాధుడు స్తుతించునే, యనికృశానుడనియె.
మొదల మణిమయశయ్యల బరుండియు తృణపర్ణ శయ్యలనె గోరును,
క్షీరశాల్యన్నంబు దిన్నవాడుక దన్నంబుగోరును. అదియె యమృతమ
గును, దుకూలంబులు గట్టినవాడు చింకిరిబొంత కాశించును లక్ష్మికటా
క్షము దప్పవేని రక్షకుండు భిక్షుకుండగు దరిద్రుడు ధనికుడగు గృహ

ద్వారముచేరి వారింపబడును. అట్టివాని ద్వారంబున వారణంబు లుం
డును. భూమియందు శయనించిన యాదరిద్రునియందు భూమియు శయనిం
చినది. దరిద్రునిభార్య యాహారములేనిదై మెడనింప హారములుగలద
య్యె. ఇదంతయు లక్ష్మీకటాక్ష లేశఫలంబె. ఇట్టిలోక ప్రవృత్తి ని
మ్నోన్నతత్వంబులందుచుండు. ధనార్థమై యేపాప మెఱుగని బంధుల
జంపుట. పరస్త్రీలంగూడుట, జంతువుల హింసించువారితోఁగూడి సం
తోషించుట, అయుక్తములు పరుషములగు పలుకులు పలుకుట, కొం
చెమన్నమె వండికొనుట, యిట్టికృత్యములు చేయు మనుష్యులయింట నీ
వున్నత్యమాడుచున్నావు నీవలననే వారట్టివారైరి. పరస్త్రీల జూడనివా
రింజూడవు. పరపీడజేయ జంకింపనివారు నీబంధులుకారు. కల్లలాడని
వాడు చుట్టంబుగాడు. పశుహింస సేయనివాడు నీకు నిష్టుడుగాడు దరి
ద్రులజూడవు. అట్లయిన సంసార నదినెట్లు దరిద్రులు దాటగలరు. సా
ధుజనుల కనుపయుక్తంబులై దుర్జనులయందుండు నీయాభాస సంపద
లు భవతారణకారణయగు లక్ష్మీకటాక్ష విరహంబులేసుమీ. సుగుణ
హానియు లక్ష్మీకటాక్షముననే కలుగునని సురేంద్రుడు వచియించె. ఎ
వనిమొదల విష్ణువల్ల భయగులక్ష్మి పరాఙ్ముఖియగునో వానిసద్గుణంబులు
మారును. క్షుద్రులకు నన్యాయమార్గంబున సంపాదింపబడిన విత్తం
బు లక్ష్మీకటాక్షమువలన వచ్చినదిగాదు. అదినరకానుభవంబు గలిగిం
చును. తమోగుణ ప్రధానంబగు కించిద్భాగ్యముచే తామే గొప్ప
వారమని గర్వించు దుర్జనులు పెద్దల నవమానింపుచు దుష్బుద్ధులై ధర్మ
మునంద సూయాగ్రస్తులై విటులై యుండు నల్పులు అత్యల్పకాలంబున
నె తమప్రాణంబుల గోల్పోయి కటకటా నరకలోకంబునొంది కల్పప
ర్యంతంబు నరకకూపంబునంబడి దుఃఖింతురే. సజ్జనులకు సంపదలుండవ
నియంటివది యజ్ఞానమూలంబు వినుము నిరంతరభగవద్భక్తివలనముక్తి సం
పదగలుగును. అదిగలుగుటకు శ్రీలక్ష్మియొక్క తమోవికారభంజకము
లును సుధాధారా సమానములునగు కటాక్ష వీక్షణములుసజ్జనుల
కాధారములు. అట్లుకదా. సంపదలు సంభోగారంభంబున మదంబుపె

స్వింభుజంగులచే బరిరంభితములైన కాంతల హారసూత్రంబులు శిథిలంబు లగునట్లు స్థిరంబులుగావు. అట్టిసంపదలకు స్వర్గభోగంబులె తుచ్ఛంబులను సాధువు లిచ్ఛగింపరు. వారికి స్థిరంబును మితంబునగు మోక్షసామ్రాజ్యంబు కలుగును. లక్ష్మీకటాక్షప్రసారం బెంత మహిమగలది. ఎంతయల్పమైనను లక్ష్మీకటాక్ష పరిసారణంబున బ్రసరణ తారతమ్యంబున నరపతియు సురపతియు, పశుపతియు, ప్రజాపతియు నగునుగదా. కృశానువు లక్ష్మీకటాక్షాతిశయమే విభవాతిశయమునకు హేతువుగాదు. కటాక్షలేశమే సంపద నెక్కువిచ్చును వినుము. లక్ష్మియొక్క యత్యల్పకరుణా కటాక్షప్రసాదమున నేవనికి గజాందోళికాశ్వముఖ్య వాహనంబులు గలుగును. లక్ష్మీకటాక్షము లెక్కువగునేని, మేఘము, వృషభము పక్షియు వాహనములగును. ధనంబున మదంబున స్త్రీలోలత్వంబును దాననరకంబులు గలుగునుగాన సజ్జనులు సంపద నపేక్షింపక నిలింపపతినుతయగు లక్ష్మిని పరమమగునవని యందు వినుతింతురు. అని యంజలించి ధ్యానించి తల్లీ యెనిమిది నేత్రములుగల బ్రహ్మయు మూడునేత్రములుగల రుద్రుండును, సహస్రనయనుండగు నాఖండలుండును. ఆరునేత్రములుగల కుమారుండును ప్రాతఃకాలమందు వికసించిన పద్మసమూహంబునకు ముష్టాముష్టి యుద్ధంబు గల్పించు భవదీయనయనద్వయంబు దృష్టినెక్షణమైన గోరెదరోహో. అనిదృష్టి కేరొక్కది క్కని గుడించి సంతోషించి, ఉగ్రులగురువుల నిగ్రహించువాడును శక్రపరాక్రమ మనహంతయునగు గురుడిదయతోగూడిన యాదరణమాకుపూర్ణమై యుండుగాక. కృశానువు "అతిమర్యాదుడగు సుపర్ణునేమి వర్ణించెదు అధిగత నిగమాంగుడును, ద్విజరాజును, అచ్యుతు మోయువాడైనను గరుడుండు భిల్లపల్లి మ్రింగినాడు. విశ్వావసువు. గరుడుడు భిల్లపల్లి దినుటవలన శిష్టరక్షణదుష్ట, శిక్షణంబును అందునబుట్టి సదసద్వివేచనా సామర్థ్యంబును బయలుపడియె. అతిస్తోత్రంబు దూషించెదేల వను సుపర్ణుండు భిల్లపల్లి కనుమ్రింగుచో దనకంఠంబున దగులొన్న విప్రురమానాథభక్తుంగ్రక్కె. ఇతానుగంపను నావిప్రు

షు కిరాతులతోఁ గలిసియుండెగాన కంఠంబున నక్కినదియే. బ్రహ్మ
ణుండుపగావున మ్రింగుమనపనెయ్యే. ఏమిచిత్రి మీనకేత్రిరాజు స్వేచ్ఛ
చే విహరించునప్పుడును స్వామికైంకర్యము నిచ్చెన్నమైయుండు. గరు
డుండు నిజనకుజనిని వాలంబునఁదేగ నరిజంబున నరుణపేరితహారి రథ
నివిమండ లాంతర్వర్తి యగు విష్ణువును సన్మార్గంబునుగప్పు తద్వాతనే
గంబున సంబుధికల్లోలంబు నొందించి తత్తరంగఫేన ఖండంబులను కు
సుమంబులం బూజించు శివునిం బూజించునప్పుడు నేననేనయని సంభ్రమి
ంచు దేవతలకు శివుని భూషణంబులగు పన్నగంబులచే భయంబును
బులకలును గలిగి పగలించుచుండు సిగచుండు గనుకనేని తార్క్ష్యంబుగ
లుగు. అట్టిశేషమయుండును. బంగరునంటి నర్గంబుగలవాడు నగుసుప
ర్ణుండునర్గంబు భేదించి రక్షించుగాక. అంగీకృత శాఖుడును సుపర్ణు
డు, నుష్ణతుమునైన గరూపంబున నున్నవాడు తగునిది. పిసహ్యకవిధే
యుడగు నీతడు చిత్రము మధువిరోధివలన నామోదము నందుచున్నా
డు. అనిపట్టణమెల్ల వీక్షించి యంజలీబద్ధుండై శ్రీరంగస్థల నిత్యవాసు
లును, సంసారభయ విరహితులును శిష్యులకు పరమార్థోపదేశంబుచేసి
జ్ఞానంబు గలిగించువారునునగు విష్ణుదాసులకు నమస్కృతి కృశానువు
నీవిపట్టణవాసులకు నమస్కరింపకుము. అనేక గుణగణా లంకరిష్ణులగు
హరిదాసు లీపురంబున గలవారు అన్నవిక్రేతలై యుందురు. శ్రీరం
గేశునకు నివేదించిన యన్నంబుద్వార స్థితులగు నింద్రాది దేవతలకు
బలియిడుదురు. అదిహవియనంబరగు అఘహరంబగు దానిని వీరమ్మె
దరు. వీరికి శ్రీదయితుండు వైకుంఠమిచ్చునె ధనాశాపిశునులగు వీరలు
జ్ఞానశూన్యులై మూఢులై నిశ్చయంబుగ పరమపదమ్ము నమ్మజాలు
దురో గర్వకైన విశ్వావసువు మందమతీ యిట్లనకుమనకు ముకుంద
పాదారవింద వందనాభినందితులగు జనులకు నెట్టిపాపంబులైన నశింప
వె. దివ్యౌషధంబు సేవించు రోగులకు నపథ్యంబుపద్రవంబు చేయునె.
ట్లు. పురమంతయు నిరీక్షించి శ్లాఘించి శైవస్థలంబులందేని విష్ణుస్థలం
బులందేని రంగముకంటె సప్తప్రాకారములు గలిగిన స్థలంబెందును

చూడఁబడునె. కృశానువు నయస్య యిట్లనును. ఈరంగపురంబునకు
సమీపంబునను మరుద్వృధాతీరంబున సప్తప్రాకార వేష్టితంబగు శ్రీ
నస్థలంబు చూచుచున్నావుగదా. విశ్వావసుండు నవ్వి నత్యము జంబూధ
రప్రాకార సంవృతమని సప్తశబ్ద శ్లేషచే రంగము ధర్మ్యము సమర్థింప
బడినది. సంతుష్టుండగు దర్శకగర్వ పరిహారకరణ లోచనసహ్యా సంప
న్నులా లాటాయుణ్యులును ఫణిగణ భూషణాభిషణుండును కబళిత గర
ళుండునై వెండికొండనుండు మృడుండును శంఖపర్ణంబై నాకొలకు కా
వేరీతీరజంబు కేశ్వరంబున నెల్లప్పుడు విహరించును. కృశానువు చెలీ
యిచట విశ్వవిలక్షణరీతి కనుపట్టుచు నుండదగదు. చూడు నదీజలము
ల స్నానమాడినవారు తాపంబు విడుచుట సాజము అట్లుగాదు. కావేరి
శంఖరాభిషేకంబునం దాపంబులిడుచున్నది. విశ్వావసువు ఏల, ఏల
యీలాగు కృశానువు యమునా గంగా సంగంబునకుం గావేరి యక్క
ట యసహ్యాత్మాపమై గంగాధరు తనజలంబుల నభిషేకించి తాపంబు
వాపె. విశ్వావసువు ఇట్టిదూషణంబు గుణగ్రహణ నిపుణుల కభిమత
మెయని యన్యదిశకు విమానంబు నరిగించి, యానందంబున పుణ్యంబు
లగు శైవవైష్ణవక్షేత్రశోభితంబులును, మందపవమాన చలితప్రవా
ళ సహకారవనంబులునగు చోళభూములివివిలసిలుచున్నవి. చక్కన ది
లకించి నాగవల్లీమతల్లికలచే నాలింగితంబులై కామినీపరిరబ్ధులైన కా
ముకులంబోలె క్రముకంబు లొప్పుచున్నవి. ఇదిగో చూడుమోయి ఇ
దిగోచూడు మహాహా కావేరీతీరంబునంబుట్టియభ్రంకషంబులై పెరిగి
సూర్యమండలాంతర్వర్తియగు శ్రీమన్నారాయణునకు నూతనోపహార
మర్పింప బోవుచున్నవో యనునొప్పు నారికడంబులం జూడుము. కృ
శానువు నాయభిప్రాయంబు వినుము. చలించెడు విశాలపత్రంబులును
గొప్పకాయలును, వాయువుచే రేగెడు ధూళిచే గప్పబడినవియునై మి
క్కిలి యున్నతంబులై యున్న నారికేళవృక్షంబులు, దీర్ఘంబులు ప్రకా
శంబులునగు జడలనుదాల్చి గుడిగుడి (హుక్కా) గలవారును, భస్మలి
ప్తశరీరులును దిగంబరులునగు గోసాయులుంబోలె నొప్పెడి విశ్వావసుం

పునస్వ సూ యుః విష్ణుగూర్చి పద్మినాకర్ష సముచిత గంధపరిపవులు
ను. అవనూంగాత్రిశుగయోగ సంపాప్తాధికరేణు సంపద్యులును పున్నా
గులం గనుంగొనుము. ఈజనపదంబుల యాభిజాత తామహోన్నతం జూ
డుము. ఈచోళ దేశంబున ద్విజులు జ్యోతిష్టోమాతిరాత్రి పౌండరీకవా
జపేయంబులు నిత్యంబును చేయుచుందురు. శాస్త్రాపధులను నిర్మా
హ్యపయులును, స్మృతాన్నహోతురులును, విదోషులును, వేదైకధనులు
నై సంచిత శ్రీపులు పుణ్యశీలురునైన సజ్జనులు జగంబు పావనంబుచే
యుచుండు చూడుము. స్మశానున్న పర్వదేశవిషయంబు మాటిమాటికి
స్తుతింపదగినదే, ఈవిషయంబున వసించు బ్రాహ్మణులు యథాకాలం
బున కావేరినదిం గ్రుంకులిడి సంధ్యాకృత్యంబుదీర్చి హోమంబులు గా
వించి యజ్ఞంబులుచేసి శాస్త్రంబులు నేర్చి పంచదేవతల నర్చించి యతి
థులం బూజింపుచుందురు. కాని పిన్యసితాన్నభోక్తలై దోషంబునొం
దరినుపిరా. మరియు నిరూపించి విస్మయంబున ఇద్దేశంబున వాసంబుచే
యు వింతులకు సిగ్గు కలుగకుండుట కష్టంబు గలిగెడు బహుకాలముగ
చోళవనితలు స్వైర్యంబుగలిగి యునతులైనను రవికల విడిచి వర్తిం
తురు. విహుద్ధమయ్యెడిని చోళమహిళలు, కమలనేత్రలు గజకుంభంబు
లంబోలు పయోధరంబుల గప్పరు. లజ్జమనంబుల దలంపరక్కటా విరు
ద్ధముగాదె కులకాంతలకిది మరియు చోళాంగనలు నవాకర్వంబున గృ
హబహిర్భాగంబున గుంపులుగూడి నిశ్శంకంబుగ కామగాథలు చెప్పు
కొనుచు కఠిన స్తన దర్శనంబునని రపరాభియగు మునినైనను మోసపు
చ్చుదురు. నీళ్ళబిందెల మోతచే మూపులు కాయలు గాచినవి. పద
ములు గోమయమలినములైనవి. గటికకోతచే చేతులు బిరుసుపాటిన
వి. ఎండుకట్టెలు లేక మండనిపొయ్యి దండగూర్చుండి వండుటచే క
న్నులు నీళ్ళుగార్చుచుండె. దరిద్రపు కోడలై యుండుటట్టు కష్టముగదా
తలవెండ్రుకలకు చమురురాయరు, కన్నుల కాటుకలిడరు. ముఖముల
తాంబూలరాగమదోపదు పయోధరంబుల జందనములందరు. చిన్ననగ
గిలెన నోడలపెట్టరు. మంచిపలువలు గట్టరు. పూలు ముడవరు పీద

ఱయింటికోసంద్రు పాపముహారకము. విశ్వావసువు వయస్యా చోళ
మండల జనుల దూఱకుము. జలంబులచే నెల్లవస్తువులు పరిశుద్ధంబు
లగు నట్టి జలంబులందు భగవన్నివేదితంబగు పదార్థంబుంచి రక్షింతురు
రాత్రి యట్లు రక్షించిన హవిష్యంబు భక్షణార్హంబు. అదిపర్యుషితం
బందు వేని, యాజ్య యుక్తంబుగనైన తైలయుక్తంబుగనైనఁజేసి భుజిం
పంబను నిషేధంబుం బోలె విధికిని శాస్త్రముగలదు. పాతివ్రత్యముగలి
గి సదాచారంబు నాశ్రయించి నిర్మల చిత్తలగు చోళస్త్రీలు కుచాచ్ఛా
దనంబు లేమిం జేసి దోసంబేమి సురతోపభోగ్యంబులగు సంగంబుల
ప్రకాశంబున దోషంబందు వేని యధరంబున కెచటనైన కప్పటిగలదె.
పార్శ్వంబునలోకించి శ్లాఘించి, ఈదేశంబు భాగ్యవంతం బంతింతయె.
సకలదేవతా సార్వభౌముండును, సర్వాంతర్యామియునగు విష్ణుని, దు
రితంబులు డంచెడు కుంభఘోణంబున జగన్మాగళప్రసుప్తుడై మల్లికాపుం
జసదృశంబగు శేషశయ్యపై యోగనిద్రాసక్తి బరుండు వానినీనగర
జనులు దర్శింతురు. నాగరికజనంబులంజూచి శిరఃకంపంబు సేసి కుంభ
ఘోణంబున నున్న కుంభినీసురలు కావేరీ జలంబుల స్నాతులై శుచులై
జపాది నిత్యకర్మలాచరించి హవిస్సు హోమంబు గావించి వేదంబు స్తోత్ర
యించి భవభంజనుండగు కంజనేత్రునకు మ్రొక్కి వినుతించి భక్తులై
భజించి యిట్లు కాలంబు గడుపుదురు. యమునా తీరంబున గోపికలం
గూడి నికుంజంబుల విహరించి గోపాలుండని ప్రసిద్ధికెక్కిన యనంతమ
హిమగల భగవంతుడకంపకారుణ్యుండై చంపకారణ్యంబున భాసిలుచు
న్నవాడు. ఇచట శ్రీరాజగోపాలపదకమలాశ్రయులిట్టులను సంధింతు
రు. కోపముగలిగి పరుషభాషణంబుల సద్జనంబుల గాసింబెట్టుడు రా
జాధములు దలపనేల తాపత్రయాపిష్టులగు జనులు తన్నేక శరణం
బు నొందిరేని వాని తనవానిగా రక్షించెదనని ప్రతినచేసిన మాయా
గోపాలుని పాదంబు వాపం గొలువుము. కృశానువు ఇచ్చట విరుద్ధమే
గలదు. సుమనస్పర్శంబు లన్యాస్తపాదుండై మధుహారియై ముకారా
తిద్వారేభ్యుండైనను చంపకారణ్యమాశ్రయించినాడు పత్రిమయొ.

విశ్వావసువు! విరోధులకైనను సహవస్థాన సంపాదకుండును దేవుండనగు వాసుదేవుని నెడల విరోధకథాప్రసంగమేల. తేజస్వులును బుద్ధిమంతులునైన సూర్యచంద్రులు నేత్రంబులై యుండియు తేజస్వులును ముదితులునై శయ్యావాహనరూపంబుల శేషశేషాశనులును శ్రీరాజగోపాలుంగొలువరే. ఇచట లేశమాత్రంబయిన విరోధంబుగలదె. అంతట సహకారతరువులుంగలిగి యున్నశంబులగు నారికేళవృక్షంబులచే రమ్యంబులై యందుచే రవికిరణప్రసారణంబున కనువుగాక యొప్పుచు దురితహారంబులై యొప్పు -వోళమండల దివ్యస్థలంబులకిదె నమస్కరించెద. కృశానువు ఈ దేశలకాది దేవాలయోపజీవులం జూడదురాచారులు వీరలకు నమస్కరింప నాకుమనసొప్పదు. వారనారీపయోధరంబుల మర్దించుకరంబుల నర్ఘ్యాదులర్పింతురు. తత్తాంబూల రసవాసనలుగల ముఖంబుల మంత్రంబులుచ్చరింతురు. పాపంబునకు వెరవక దేవద్రవ్యంబు హరింతురట్టి యర్చకులచే నర్పింపంబడు నీయర్చావిగ్రహంబులయందా యాదేవతలెట్లు సాన్నిధ్యంబుజేయుదురు. కటకటా పాచకులు సంధ్యాదికర్మ లెట్టివో యెఱుగరు. వేదాక్షరమెన్నడు నెఱుగరు. పణ్యవధూకథలు తెలియుదురు. ధూర్తవచనంబు లాదరింతురు. అన్నంబు దొంగిలుదురు. దుష్కులంబులబుట్టిన వీరిచే పాకంబుచేయబడిన పదార్థంబులు దేవుండంగీకరించుచున్నాడోహో అనివిమర్శించి యేమివిరోధియ్యెడు కలిమహిమవలన నఖిలజనులకు వివేకము నశింపుచున్నది. ఇంద్లకడ శుద్ధంబులై సిద్ధపరుపబడి హరికర్పింపబడినయన్నాదులం బెద్దలంగీకరింపరు. వాత్యులువండినవియు నందఱు చూచినవియు దురాచారులుతెచ్చినవినగు నన్నాదులు దేవాలయంబులం బెద్దలుగూడ నిరభ్యంతరంబుగ భుజింతురు. విశ్వావసువు. ఈదివ్యక్షేత్రమాహాత్మ్యం బెఱింగిన మాబోంట్లకు నీమృషాదూషణంబు రుచింపదు. ప్రభాతంబున సుస్నాతులై శుచులై పవిత్రరూపులై తత్తన్నతగ్రంథంబు లభ్యసించి కలుషంబులడంచి యర్చకులపరిమత్తులై విధ్యుక్తంబుగ భగవంతుని కన్నాద్యులు నివేదింతురు. అదిలోకపరిత్రాణంబు నీదూషణ మంగీకరించినను నో

కట్టి చెప్పెదనువినుము. ఇక్కడనుండు నర్చకాదులుశుచులై యుండె
నశుచులై యుండె, భక్తిచే నొండెలేకయుండె, విధివంతంబుగనొండె,
కాకయుండె ప్రతిదినము భగవంతునర్చింతురు. ఈదేవుల దేవతలు న
ర్చింపుచుందురు కావున నాస్తికులకు దేవుడని జ్ఞానముగలదు. కొంద
ఱు భగవదపచారభీతులయ్యు, గొందఱు రాజదండనభీతులయ్యు, పాచ
కులు శుచిత్వముతోఁగూడి యేభగవన్నివేద్య పదార్థంబులం బక్వంబు
గావింతురు. అట్టి పక్వపదార్థంబు స్వామిసన్నిధినుంతురత డదిప్రీతుం
డై యారగించుచున్నాడు భగవత్ప్రసాదంబు పాపహారంబని భుజింతురు.
అట్టివారు పుణ్యాత్ములు భగవదాలయుని వేదితాన్నంబునకును తదితర
స్థల సిద్ధాన్నంబునకునుగల భేదంబనుభవ సిద్ధంబువినుము. బహువ్యంజ
నంబులతోడను, బహురసములతోడంగూడి రుచిగలిగి శుచిత్వంబున గ
ల్పింపంబడిన యన్నాద్యంబు శిష్టులయిండ్లయందైనను బెద్దలుగొన నొ
ల్లరు. ఇట్లనేకవ్యంజనంబులు పలురసంబులు లేకున్నను దేవాలయసం
బంధియగు నన్నంబు భోగ్యత్వంబుగలిగి యఘహారంబై యుండు. దే
వాలయసంబంధి పరిచారకాదులు దురాచారులైనను సదాచారులైన
ను స్వామిపరిగృహీతత్వముంబట్టి పూజ్యులెయగుదురు. రాజాశ్రయ గౌ
రవంబున గుజ్జకీల్బాదులు పూజ్యులైరికదా. అని యెదుట గనుంగొని
యంజలిగావించి హర్షంబున పాతకుల రక్షింపను. అమస్సముద్రంబు న
శింపజేయను. లంకజేరను, రావణాదుల జయింపను, సీతను దోడితేర
ను కీర్తివృద్ధినొందింపను సుఖము గలుగుటకును శ్రీరామచంద్రుడు ని
ర్మించిన సేతువునకు వందనంబాచరించెద. కఠనంబులగు నలసేతుశై
లంబులకు సంబంధిజనుల నెంతప్రీతియయ్యెడు. ఇదివింతయయ్యె లంకా
పురంబున పంక్తిముఖుండు నిరోధించియుంచిన భూమిసుతను భూమీ
శుంజేర్ప తాము భూమీధ్రంబులగుట సముద్రంబున నలునిచే నిల్ప
బడిన శైలంబులు దేలుచున్నవి. నలునిచే సేతువుకై సముద్రంబున వే
యంబడిన భూధరంబులు దేలుచు తరంగ వేగంబుననంటిన ఫేనంబుగలి
గి మందరగిరి సుధారాశిలో మునిగిపోయెనే యనినగియెడు, లంకాపు

రాక్షసనాథుండగు రావణు సంబంధదోషంబున నంబుధినాథుండు సపక్ష
భూభృన్నిబిడాంతరుండయ్యు విపక్షభూభృత్తులచే బంధనంబు నొందినా
డు. కష్టమేకుద్ధులై సంశ్రితధర్మసేతువులై వర్షాతపంబులకోర్చి సము
ద్రజలంబులో మునింగి యీభూభృత్తులు ఘోరతపంబు చేయుచున్నారు.
తీక్ష్ణాతన్వాశుగంబుల లావణ్యంబు నొంది నిత్యము నృత్యంబాడుచునుం
డు వీచీచపలలంజూచియు వీడుచలనంబు నొందదు అని క్షణమాత్రం
బుధ్యానింపుచు నంజలిబంధించి మహాగర్వియయ్యు నెవ్వనికి వెరచి మ
హాశిలాబద్ధసేతుండయ్యెనట్టి శ్రీరామచంద్రా లోకంబుల పాపంబులు పో
గొట్టి రక్షించుస్వామీ నీకోపంబునకొక నమస్కారము. కృశానువా
క్షేపించి శ్రీరాముడు తనరోషంబునకు వెరచిన సముద్రుని దుర్భరశై
లంబులచే బంధించి వానరులను దాటించినాడు సేతువుగట్టి శ్రీమనోం
దనేల సాగరజలంబులం గపులనడిపింప లేకపోయెనా. విశ్వావసుడు నే
ను జెప్పినాను నీవుతిన్నగా వినలేదు మరల జెప్పెదను. చక్కగావిను,
వానరులు సముద్రము దాటగలరు.

అదినెపంబుగ మానవులు పాపరాశిం దాటుటకు శ్రీరఘువీరుం
డు సముద్రంబున సేతువు గట్టించినాడు. మఱియు నిరూపించి ఇది సము
ద్రంబుగాదు. నభంబు ఇది ఫేనంబుగాదు. స్థూలతారకావర్గంబు, ఇది
సేతువుగాదు రాక్షసులకును మనుష్యకలుషంబులకును ధూమకేతువు.
నలుడు నిర్మించిన సేతువునందలి పర్వతంబులంజూచి గజంబుల నిభ్రమిం
చి మొసళ్ళుకోఱలచే రాలంగొట్టికి నొప్పియెత్తివచ్చిన దారినేపరుగులి
డుచున్నవి గండుజలచరంబుల చేష్టలు. డిండీరఖండ సంపర్కంబునం
బాండురంబై నిడివియు వెడలుపుగలిగి రాముని సేతువు సముద్రుని కు
త్తరీయంబై యొప్పుచున్నది. చిరకాలంబుగ భూమిమోయుటచే నలసి
శేషుండు తద్భరంబు దిక్కరులపై బెట్టిశ్రమాపనోదనార్థంబు సేతు
రూపంబున శీతలసముద్రజలంబుల పరుండియుండెనా. అని శ్లాఘించితో
ల్లిపాపదశకభంజన సాధనంబు సేతువు పంచపాతక భంజనంబు చేయ
జాలదె. అనిమోదంబున వెనుకకు మరలి నొండొకడెస బఱికించి, తీరం

బులు హాపణంబున నొప్పు మహర్షి సంఘంబులంగలిగి ముల్లోకంబునం బ్రసిద్ధయై సముద్రగామినియై తామ్రపర్ణి యనునీనది జనులభవదవానలతాపంబాప్పుచు నొప్పెడు. అట్టితామ్రపర్ణీతీరంబున దృఢవ్రతుడువకుళాభరణుండు రోవకుళ మాల్యామోదంబునకు మోదంబున నేగెడు తుమ్మెదల ఝంకారంబునకు ద్విగుణంబగుద్రవిడప్రబంధానుసంధాన ధ్యానంబుగలిగి వైరాగ్యనిధులైపట్టుణ పరిపూర్ణుండగు శ్రీమన్నారాయణుభక్తింగొలిచెడు వైష్ణవులచే వెలుగొందెడు కురుకాపురి. పరమహితంబగు ద్రావిడవేదంబును నాలుగువేదంబుల సారంబును నాలుగు భాగంబులుగ మాకుబ్రసాదించిన యుపకారియగు శఠకోపమహాయోగికి నమస్కరించెదము మామకతపఃఫలంబై యవతరించిన శఠారి యనుయోగి పర్యమూలంబునంగలిగి కల్పితప్రపంచకంబుం దిరస్కరింపుచు నింపుగనున్న చింతావృక్షంబుంగొని యాడెదము.

ఏతరుమూలంబున నాశ్రితుల కమృతఫలంబులు గలుగుచుండె నట్టి తింత్రిణీతరుమూలంబున నాశ్రయించి భక్తులకు ననేకశాఖలుగల ద్రావిడవేదంబ ననుగ్రహించెడి శఠజిద్యోగి విరాజిల్లుచుండె. హరియె శఠారియై యవతరించె. కావున శఠజిద్యోగిని శరణంబందెదము. ముముక్షువులతనిం ధ్యానింపందగు. అతని దివ్యప్రబంధంబె గానంబుసేయందగు. ఎవ్వనిదివ్యద్రావిడ ప్రబంధంబులుంబాడి మనుష్యులు దేహంబులువిడిచి యుత్తమపదంబున, అహమన్నాదఅహమన్నాదో. యనిప్రసిద్ధిగాంతురట్టి వకుళమాలాధర యోగికి వందనంబు పాపంబులం బాపి వేదాంతార్థంబుదెలిపిరమానాథునకంబుచేసిన శఠవైరిగాథలకును ధయుసాటియగునె. అనిజనులనుద్దేశించి ఓజనులారా మీయుదరపోషణార్థమైకతనులనుతులునగు నృపాలకుల స్తుతింపకుడు గాఢతమంబగు సంసారకూపంబునంబడి పొరలకుడు. అనాయాసముక్తిదంబులగు శఠారాతిసూక్తులంబఠింపుడు. అనిక్రశానుంజూచి, ఓయివిమలమతీ నీకుమేలుచేకురు కురుకాపురిక్షాపురముగాగల శఠకోపికోపికతో నతిచేయుము. షట్పదభరణీయంబులగు వకుళాభరణీయంబులగు ద్రావిడవేదంబులం వై

ష్ణవాలయంబుల ద్వారస్వరంబుల గతిక్రమించుపుణ్యులు లోకంబులం బావ
నంబునొందింతురు. వైరాగ్యంబునకు నెలవు. భక్తికిరంగస్థలంబు, ము
క్తికినిచ్చిన,పుణ్యాశ్రమక్షేత్రస్థలంబు, శరణాగతికుద్యానభూమి, యపౌ
రుషేయంబగు వేదంబునకు ప్రియసఖి, చిదంబరక్షేత్రంబునై వకుళ
యోగినిగమంబు నెగడుచున్నది.

"అని యంతటంగాయంగనుంగొని కృశానునుద్దేశించి" తత్వ
మెఱుంగంగోరి యుపనిషద్రహస్యంబులగు ద్రావిడవేదంబులం బఠియిం
చి కురుకాపురింగాపురముందు శ్రీవైష్ణవసజ్జన బృందంబునకుం బల్మరు
నేల్మోడ్పుము. కృశానువు సత్యమైన నతనిశ్రుతిస్మృతులు కొన్నియుచ
ట వాడుట కలదట. దానమానానియగాదనితలచెద. ఏమన్న వేదోక్త
మార్గంబతిక్రమించి యిచటియతులు వర్తింతురెట్లన్న త్రిషవణస్నానం
బులేదు. కమండలువుదాల్పరు. చాతుర్మాస్యవ్రతాదులు లేవు. భిక్షా
టనంబులేదు కామంబులువర్జింపరు. ఉపనిషత్తులుపఠింపరు. వీరెట్లుయతు
లవుదురు. మఱియుసర్వసంగంబుపరిత్యజించిన న్యాసియయ్యు భగవత్కైం
కర్యమనిపేరుపెట్టుకొని యాశాబద్ధుడయి రాజులనాశ్రయించి పురంబు
లుచొచ్చి యర్థంబార్జించు మదంబునందకమ్మగనెల్ల పదార్థంబులు
తిను. రామరామ యిట్టియతిచేష్టలకెవ్వడు సహింపగలడు. వేయేల క
లియుగములో గృహస్థులైన వైష్ణవులకు యతులైన వైష్ణవులు నమ
స్కరింతురు. ఇదెక్కడివిపరీతము. మఱియు (సాతానికి) విష్ణుభక్తుం
డగు శూద్రునికి వైష్ణవుడగు బ్రాహ్మణుడు నమస్కరించు. వీడు
మూఢుండుగాడె. ఈక్రమంబక్రమంబు. ఇట్లుకురుకాపురిలో జరుగుట
మనంబునఅరుటగాదె. విశ్వావసువు. సఖా యిట్లనకుము. ఈయతుల
లోగొందఱు స్నానసంధ్యాదివిధులు విడుతురు చేయుదురు. భిక్షాచర్య
చేయుదురు. విడుతురు. శ్రీహరిచరణసరసీరుహకింకరతాంరతులు గావు
న నౌర వారికెట్లునిర్మలహృదయులకు పాపప్రసక్తి. ఫణివర్య పర్యంక
కైంకర్యార్థంబు యతులు పర్యటనంబుచేయుట నుచితమంటివది దూ
రాలోచనలేక చెప్పితివి. పంకజనయన కైంకర్యార్థంబు రాజధానికిం

బోవు యతులు స్వార్థంబుధనాశచేబోరు కావున ధన్యులెనుమ్ము. ఇట్లు ఘోషాదేయవిదులుదాహరింతురుగాదె. స్త్రీలవివాహమాడుటసంభోగమునకాకాదు. సంతతికొఱకు యజ్ఞంబొనర్చుట ఖ్యాతికాకాదు. స్వర్గమునకు. పాకంబుచేయుట తనకొఱకా, కాదతిథిపూజకు ధనమార్జించుట యపాత్రులకిచ్చుటకా కాదు. ధర్మముకొఱకునధ్యయనంబు వ్రతిగ్రహంబుకొఱకాకాదు. బ్రహ్మప్రాప్తికొఱకువాదమునకా శాస్త్రాభ్యాసముకాదు. జ్ఞానముకొఱకు కావున వాసుదేవసేవయుసట్టిదె. బహుపాపియయ్యుభగవద్భక్తిహృద్యుఁడగునేని పూరుషునిసజ్జనులు పూజింతురు. సర్పంబులుచుట్టుకొన్నను తీక్ష్ణకంటకంబులుగలదై నంబరిమళముగల పూలుగలకేతుకి భాగ్యభాగులకు పూజార్హంగాదె. అని పేఱొక్కదిక్కుద్రక్కునిగుడించి యంజలించి వేదోక్తకర్మంబు లాచరించి వేదంబులకుసార్థక్యంబుగల్పించి, యనేకశ్రుతులను శిష్యులకుంజెప్పి ఖ్యాతులైన చోళపాండ్యదేశంబులందుండు పండితులారా మీకుదండంబు. కృశానువు? ఈమహామరులందఱు మిథ్యావాదులే. వీరికినమస్కరింప నామతంబుగాదు. వీరలుప్రత్యక్షప్రమాణసిద్ధంబగు జగత్తు మిథ్యయందురు. అప్రత్యక్షంబగు బ్రహ్మంబునంగీకరింతురు. ఈయద్వైతులు మాయావాదులయి యశేషప్రపంచంబు మిథ్యయందురు. నిర్విశేషచిన్మాత్రంబగు బ్రహ్మంబు సర్వప్రమాణంబుల నతిక్రమించి నిర్గుణంబని వచింతురు. వింతయయ్యెడు బ్రహ్మబంధువులగు వీరుపరబ్రహ్మద్రోహులయిరి. బ్రహ్మంబు సర్వజ్ఞత్వంబుగలది హేయగుణరహితంబైనది. సంసారదుఃఖనివర్తకంబు వేదాంతశ్రుతంబు. అజ్ఞంబు సంసారఫలభోక్తృత్వంబుగలది. సంసారతాపియని చెప్పుదురు. సగుణంబగు బ్రహ్మంబు నిత్యంబునాశ్రయంబుననియుపనిషత్తులుపల్కుచుండ వేదాంతంబులంబాటింపక కర్మకాండంబు నిరసించి కుమతులు జగంబుమిథ్యయని బ్రహ్మంబుమాత్రముండునని చెప్పుదురు వీరలువేదంబులేగాదు వ్యాసునికిద్రోహులై. వ్యాసులు బ్రహ్మజ్ఞానంబుకొఱకు శాస్త్రంబునిర్మించె. బ్రహ్మంబు వాఙ్మనోగోచరంబని వాదించువారయోగ్యత్వము నాపాదించిరి. విరుద్ధబుద్ధులగు ఈ

మాయావాదులు భగవద్గుణాదులెఱుంగనేరక విపరీతమార్గమునే చెప్పె
దురు. వీరుమఱియు సర్వజ్ఞునజ్ఞునినియు సర్వశబ్దవాచ్యునవాచ్యుడనియు
కళ్యాణగుణునిర్గుణునినియు, వేదవేద్యునవేద్యుడనియు పల్కుదురు. స
మస్తపాపరాశిన్యసనాకులులును, కించిదజ్ఞులునునగు జీవులకును అపరి
చ్ఛిన్నుండును, నిత్యానందుండును నగు భగవంతునికిని భేదంబు లేదందు
రు. వీరుమదగజంబునకునకును దోమపిల్లకును భేదము లేదనరాదా?
దృశ్యంమిథ్య, కర్తమిథ్య. మిథ్య మిథ్య, కావున సర్వంబుమిథ్యయె.
అట్లైన యధిష్ఠానంబగు బ్రహ్మంబు నేలమిథ్యకాకూడదు. విశ్వాసనువు
వయస్యా యిట్లు విప్రులందూషింపకుము. వంశపరంపరగా కులాచారంబు
దప్పక జగన్మిథ్యావాదంబుచేయు నద్వైతమతంబు విడువక వేదాభ్యాస
నంబు జేయుచు నాస్తిక్యబుద్ధితో కర్మంబునొనర్పుచునుండు నద్వైతుల
తోతులగలమతస్థులేరిచెప్పు, స్మృత్యుక్తవిధిననుష్ఠాతలగు నీస్మార్తు
లు, వేదములు చదువుదురు మంత్రంబులు జపింతురు. యజ్ఞంబులుచే
యుదురు. దానంబులిత్తురు. శ్రాద్ధంబులు జరుపుదురు. కావున వీరువే
దంబు ప్రమాణంబని యొప్పికొనిరి. కృశానుపు? అంతట గలయుంగ
మంగొని యీ దేశంబులు నిస్తులంబులయ్యు శైవభూయిష్ఠంబులగుట
శ్లాఘార్హంబులుగావు. వీరుతత్పదార్థంబు యధావస్థితి నెఱుంగనేరక
మోహముపడుచుండిరి మహాగుణనిధియు, పరమపురుషుడును, నిత్యశ్రు
త్యాశ్రయుడును, పీతాతంకుండునగు విష్ణువుండ శూలోపేతుండును,
మనోభవదాహకుండును నగు పశుపతిని బూజ్యుడని శైవులందురు. సూ
ర్యునివలన నారోగ్యమును, అగ్నివలనసిరియును.శివునివలన జ్ఞానంబును
ముకుందునివలన మోక్షంబును గలుగునని వేదంబువచించుచుండ శైవు
లు భవభయహరణంబునకై భపంగొల్చెదరు. విస్మయంబయ్యెడు.
నిత్యసూరులు సేవింపుచు, నిర్మలము, జ్ఞానానందస్వరూపము తమః
పారంబునై వైకుంఠంబుండ దానినొల్లక యకటా శైవులు భూతభే
తాళజాతభీతిదంబునునశ్వరంబునగు మహేశ్వరపదంబు గోరుదురు. వి
శ్వాసనువు సఖుడాగుణంబు గ్రహియించి కౌతూహలంబునొందుము.

నిత్యంబీశైవులుశుద్ధులై స్నానసంధ్యాదికర్మంబులాచరింతురు. వేదశాస్త్రాదులభ్యసింతురు. యజ్ఞంబులొనర్తురు అతిథులంభక్తింతోబూజింతురు. క్షేత్రంబులగు సాంబునింబూజింతురు. ఇట్టిధర్మములుగల వీరిమెడల కించిద్దోషంబుగలిగినను సహింపరాదా. మఱియువినుము. ఇష్వదుచేయు శివపూజవలన ఉత్తరజన్మంబున హరియందు భక్తిగలుగును. పాపంబులుపోవును మోక్షంబుగలుగును కావున నీజన్మంబున శివపూజచేయుటచే ఫలహానిలేదు. మఱియు విష్ణుభక్తింగోరు శివభక్తివలన భద్రంబగు శివభక్తిగలవాని దారలుబాలలుగారు. ధర్మపరాయణులై యుందురు. విష్ణుద్వేషంబె యశేషదోషంబులలో విశేషంబైనదివిను. విష్ణుద్వేషంబు విషంబువలె నాస్తిక్యంబుం బుట్టించును. నరకంబుగలిగించును. పారిగల్భ్యంబునుగొట్టును. సంపదనశింపజేయును. ఆయుస్సుతగ్గించును. సమస్తపాపంబులు గలిగించును సత్యమట్లయినను అద్వైదికవృత్తులై శివభక్తినభినయించు పాషండవేషంబు హృదయంబునకు భయంబుగలిగించెడి అభవ్యమార్గమాశ్రయించి లలాటంబులబూడిదెపూసికొనిజడలుధరించివేదోచ్చారణంబుమానిశ్మశానాగ్నివన్దృశ్యులై పిశాచములంబోలె వీరలు తిరిగెదరు. వీరలరీతిమతికి జుగుప్సగలిగించెడిని మానహీనులును, సిద్ధిరహితులునై యీపాషండులు గిరీశుంబక్షీకరించి లింగదర్శనంబున ధనంజయాప్తింగోరుదురు. మఱికొందఱు దీర్ఘంబులువంకరలునగు నఖములుగలిగి గర్దభతుల్యులై శౌచమైనజేయక యూర్ధ్వబాహులై నీచులభ్రమింపజేయుదురు.

విశ్వావసువు? గుణంబులైకొమ్ము. వీరిని దగడకుము. జితేంద్రియులై శీతాతపంబులుసహించి కష్టంబులగు నుపవాసంబుల గృశించిన కళేబరంబులుగలిగి పుణ్యస్థలయాత్రలుచేసి పాపంబులం బాఱదోలిన యీపాషండులయందివి గుణంబులుగావె. అనికొండొకమెత నీక్షించి శంకింపుచు వీరెవరోయుదయముననెలేచి పుస్తకహస్తులై తిరుగుచున్నారు? కృశానువు చక్కగజూచితివా, జ్యోతిశ్శాస్త్రమహాసముద్రంబునం సామాన్యవిశేషరూపంబులను కల్లోలంబులోని కొన్నితుంపురుల

ను లేశంబులు నేర్చి తాము మహాపండితులమని తలచి ధనికులయిండ్లకుం జని యీజ్యోతిషికాధములు నీకాయువు గలుగును. నీకు భాగ్యము గలుగును. నీకు బిడ్డలు కలుగుదురని మాయచేసి చెప్పి ధనము నాకర్షింతురు. ఈదృశులగు దైవజ్ఞులు జాతకములు వ్రాయుదురు. అది మంచిదిగానీ, చెడ్డదిగానీ, ఫలము కనుపింపనేని తన మహాత్మ్యము లేనిచో లగ్నము చెప్పనును, తన సొమ్ములాగును, మనుష్యులకు సుఖదుఃఖరూపంబులగు ఫలంబులు విధినిర్మితంబులై గలుగుచుండుగాని, దైవజ్ఞుండు నేనిదివరకె చెప్పితినని బొంకు. విధినియతములైన ఫలంబుల ననుభవింపవలసిన జనులకీ జ్యోస్యంబు చెప్పవాడు. మేషవృషభమిథునాది రాశి పరిగణనంబు చేయుచు నైశ్చ్యముడిచి జనుల భ్రమగొల్పును. దైవజ్ఞుడ సత్యవాదియగునేని వాని వచనంబులు వినుటేలా శరీరధారులు తమపూర్వకృత పుణ్య పాపరూప కర్మంబులం బట్టి సుఖదుఃఖరూప ఫలంబుల ననుభవింతురు. అది మొదలనే దైవజ్ఞుడు చెప్పెనేని యహాహా పిమ్మట దాన నేమిగలదు చెప్పుము. విశ్వాసుపు ఐహికాముష్మిక కర్మానుభవజ్ఞాపనోపయోగులగు సిద్ధాంతుల నిందింపకుము.

ఎచ్చట దైవవిదుండుండ డచ్చట దైవనిత్యకార్యంబులు సలుపవీలుండదు. తార తెలియదు. నక్షత్రప్రవేశగ్రహచారంబు తెలియదు. తిథులు తెలియవు కావున జ్యోతిష్కులపలుకులు వ్యర్థములని తెలిసినవారనరు. సూర్యచంద్రగ్రహణంబులు ముందు తెలిపనేని పుణ్యస్థలంబులకుం బోయి స్నానంబాడి తాపత్రయానలంబు చల్లార్పవచ్చు. శుభప్రాప్తి ముందు తెలియంబడెనేని మనంబునకుత్సాహంబును, సంతోషంబును గలుగు. అనిష్టప్రాప్తి దెలిసెనేని, జపహోమాదులచే శాంతిగావింపవచ్చు. కావున దైవజ్ఞవచనంబుల విశ్వాసంబుంపవలయు. చంద్రునివృద్ధిక్షయంబులు, సూర్యచంద్రులగ్రహణంబులు, గ్రహోదయాస్తమయంబులు మొదలగు ఫలంబులం జనులు గనుచుందురు. కావున స్థాలీపులాకన్యాయంబున దైవజ్ఞుని వచనంబులన్నియుం బ్రమాణ్యంబులెయగు. దైవజ్ఞుడు లేని గ్రామంబు, పండితుండుండని రాజసభను పాదమిడగని

ఫ్రిని రాజులేనిరాష్ట్రమును, శుచిగానుండనిభార్యను, హరిచరిత్రలేని కావ్యమును, విషయములను బోధింపలేనిగురుని బుద్ధిమంతుడగువాడు విడువందగు. కృశానువు? అల్పియని యొకడెసంపరీక్షించి యుపహసించి మిథ్యలగు నౌషధంబులచేతను అబద్ధకషాయములచేతను అసహ్యాములగు లేహాములచేతను మంచివిగాని తైలములచేతను వైద్యులగువిదురోగులను మొఱంగి తమకడుపులు నింపుకొందురు. ఈమాయావైద్యులకు ధాతుజ్ఞానము లేదు. వైద్యశాస్త్రంబు దెలియదు. రోగనిదానము దెలియదు. వస్తుగుణంబు తెలియదు. అట్లయినను వైద్యులనిచెప్పి మూర్ఖులును ఆర్తులునగు రోగులప్రాణధనములు వ్యత్యభృత్యులై లాగుదురు. కషాయములవలనను లంఘనములవలనను రోగముకుదిర్చి తన యౌషధమువలన రోగముకుదిరినదనిచెప్పి వైద్యుడు రోగియొద్ద సొమ్ము రాబట్టును. విశ్వావసువు? లోకోపకారులగు వైద్యులయెడ వయస్యా దూషణదగదు. రోగిశిరోవేదనంబు గలిగి స్వరంబు సన్నగిల్లి జ్వరంబుచే శరీరంబున తాపంబుగలిగి యింద్రియంబులు క్షీణించి, బంధువులుని రాశులయి దుఃఖింపుచుండ నాడికనుపడకయుండ ధైర్యముకలిగించి రోగోపశాంతికలిగించు వైద్యునికంటె నుపకారిగలడె. లోకంబునజనులు దైవవశంబున రోగంబులుగలిగినేని వైద్యుడని వాడుకపడినవానిని శాస్త్రముదెలియనివానినైన బిలుతురు. లోకోపకారి రోగముకుదురునట్లు చేసిన వైద్యుని జనులువిడుతురు కృతఘ్నులుగారా! ఇది కష్టమగువిషయము. యజ్ఞముచేయించిన వెనుక ఋత్విజునితో యజమానియు రేవుదాటించి గట్టెక్కించిన నావికునితో దాటినవాడును, యుద్ధమునబోరిదెబ్బలందినిజయముగల్గించినభటునితో ప్రభువును, గమ్యస్థానముచేర్చిన వెనుక మోసినవానితో మోయించుకొన్నవాడును, జారలతో భోగించినపిమ్మట వేశ్యలతో జూదరియు రోగనివృత్తిచేసినపిమ్మట వైద్యునితో రోగియు, సామీప్యయవలసివచ్చెనని ద్వేషపడుదురని కవులు వర్ణింతురు. విమానముముందునకుబోనిచ్చుచు కృశానువాక్షేపించుచు సఖుడా శాస్త్రప్రతిషిద్ధపద్యాలగునీకవుపచర్యంజూడుము. కటకటా యీ

కవులంజూడుము చక్కనివాక్యములతో రమారమణుం బ్రకటింప సమ
ర్థులయ్యు నల్పులును గుటిలులునగు రాజులను వర్ణించుచున్నారు.
దూరంబునుండి రామనాథునభిషేకార్థంబు దెచ్చిన గంగాజలంబులు వాడు
లకుంబోయువారు గలరె. నుతించువారల పాపంబులం బాపు హరిగలడు.
అయినను కవులు మంచివాక్యములతో స్త్రీల నెనర్ణింతురు. వృద్ధోపసేవ
గాని రాజుడై నకిరీటధారణయోగ్యములగు మౌక్తికంబులు తెనకుక్క
కుగట్టినట్లున్నది. విశ్వావసువు? అజ్ఞానతిమోనివారకులగు కవులనట్లా
డకుమా, వయస్యా! కవులుగొందఱు రాజులకు గృతులిచ్చియుందురే
నను గొందఱు భగవంతుంగొనియాడుదురట్టి కవనంబులు వ్యర్థంబులు
గావు. మహోదారశీలన ద్రవ్యంబుకొంత యపాత్రులకును యిచ్చును.
పాత్రులకిచ్చియుండును దీనమహాపుణ్యంబు సంపాదింపజాలియుండును.
శ్రేయఃప్రదంబగు భగవత్కథనే కవులు కావ్యముగజేసి యందు శృంగా
రవీరాదిరసంబులు వర్ణింపనచ్చును. ఇట్లె వ్యాసవాల్మీక్యాదులు భా
రతరామాయణాదులం జేసినారు వానింజూడదగును. అదిమార్గంబగు
ను. నరస్తుతిచేయుకవుల నిజముగ శ్లాఘింపగూడదని పండితులందురు.
కవులవనీపతులంజక్కనిపద్యములంగూర్చి నుతింతురు. ఇతరులు నుతింతు
రుగాని వారిపలుకులు వినవింపులుగావు. కవులుపద్యంబులల్లుటలోను ఇ
తరులు చెప్పుటలోను భేదంబుగలదు. ఎట్లయినను నరస్తుతి దోషమే
యగును. ధనాశయట్లు చేయుచున్నది. వాల్మీకి వ్యాసపరాశరాది పూ
ర్వకవులు జగత్పూజ్యులయిరి. ఆధునికకవులగోష్ఠియును లోకోపకార
కంబె కావున గుణజ్ఞులు ఆధునికకవులను బూజింపదగుదురు. మాఘమ
యూరాది మహాకవులందఱనేకగ్రంథంబులంజేసి వాసికెక్కిరి. వారికృ
తులవలన జగంబులకానందంబుగలిగె. సంపదగలిగినపుడు గర్వంబులే
మియు, సాహిత్యంబుండెనేని పాండిత్యంబును, సమర్థుడగునేని పరోపకా
రమొనర్చుటయు, సామ్రాజ్యంబున్న దాక్షిణ్యంబును, ఔదార్యంబు
న్నం బ్రియవాదితయు, ఆచార్యుడగునేని జ్ఞానంబును గలిగెనేని యుత్త
మంబని పెద్దలువచింతురు. ఇదితెలియుము. భక్తాగ్రేసరుండవు, భట్టినా

ధుడు, శఠారిసరోయోగి భూతయోగి, మధురకవి మొదలగు ధన్యులు
తమ శ్రీసూక్తులచే లోకంబులం బవిత్రంబులుగ జేయుదురు. కృశాను
ఫు? విమానంబుం బరపి పార్శ్వంబుగలయుంగనుంగొని, మూడుమోయి
తర్కశాస్త్రచింతనంబున వ్యథాకలహంబు నొందెడు వీరింగంటె, కర్మం
గూర్చి చెప్పెడు, మీమాంసాశాస్త్రంబును బ్రహ్మంబుగూర్చి చెప్పెడు
వేదాంతశాస్త్రంబున్ గైకొనక యీ తార్కికులు ప్రత్యక్షాదిప్రమాణం
బులంగూర్చి ఘోషింపుచు వృథాకంఠశోషనొందుచున్నారు. పర్వతం
బుపై పొగగలుదుగాన నచ్చోట నగ్నియున్నది ఇదియనుమితి కాదు ప్ర
మాణమని వాదంబులు చేయు తార్కికులు వాక్కలహంబులు చేసి సం
తోషులయ్యెదరే గాని జనులను ఈమోహాంధంబెంత బరువ్రంపును. ఈకాకికి
దంతములెన్నిగలవు. అని నిరంతరపరిశీలనలచే పండితులగుదురు. ఈతా
ర్కికుల వాదంబులు వ్యర్థఫలంబులు. కంటివె యీ తార్కికుడు, వేదవా
సన తెలియగడు. వేదాంగములు ముట్టడు. ఒకప్పుడైన పురాణములు జదువ
డు. స్మృతులు లెక్కగొనడు. పరలోకసాధనప్రయత్నము విడిచి యక్క
రకురాని కుతర్కముల యొక్క వాదముతో తనయాయుస్సు వెచ్చబు
చ్చుచున్నాడు. ఈమూఢులగు తార్కికులు కష్టపడి కుతర్కంబులు కొ
న్ని చదివి, అవచ్ఛేదక, వ్యాప్తి, అనుమితి, ఇత్యాదికొన్ని పదంబులు
వాచోవిధేయములుగ జేసి సభలకేగి, ఘటః, పటః, ఘటాత్, పటాత్,
ఇత్యాది కర్ణకఠోరంబులగు శబ్దోచ్చారణంబులతో నుండి లజ్జింపక ప
ఠింతురు. కాని వారింజూచినంబండితుండు సిగ్గునందును. విశ్వావసువు?
వివిధోపాయులగు వీరిని నవమానింపకుము తర్కంబు చదివితేని మో
హంబునశించి బుద్ధినిర్మలంబగును సంస్కృతభాషావ్యవహారశక్తి కలు
గును. లౌకికశాస్త్రంబున్ గైకొన సాహాయ్యంబగును కనుక తర్కశా
స్త్రాభ్యాసనంబు నిందింపకుము. కాలంబంతయు కావ్యపఠనంబున నెపచ్చి
వ్యాకరణశాస్త్రపారంగతుడయినను తర్కంబు చదువడేని సభలో వా
దంబునచ్చనేసి నోరెత్త లేడు. ఇంతకంటె నవమానంబుగలదె. వేయే
ల, ఈపండితులు లక్షణ తెలియగరు. పదార్థతత్వమునెరుగరు. వీరియుక్తు

లు నిరస్తములయినవి గావు. అట్టివీరు తర్కము చదివినవారుగారు. వారిజోలి యేల. అని నిరూపించి, తర్కసముద్రం బపారంబు. విస్మయం బయ్యెడు. ఏలన. అక్షపాదుండు, గౌతమమహర్షియనువాడునగు ననిశంక కళా నిధి దీనినిష్ఫలింబొందించుచున్నవాడు. అని మఱియు నాలోచించి శ్లా ఘించి భానాప్తి, ఆకులేరుడు, ఉదయనుడు, గంగేశ్వరుడు, శశధరుడు మొదలగువారు తర్కశాస్త్రంబుం జేసిరి. హృదయాంధకారంబు వోగొ ట్టిరి. కృశానువై విమానంబు నితరదిశకుబోనిచ్చి యాపేపింపుచు, ఇ ట్లటంగూడిన మీమాంసకులు నీఘనందిరకుము. వీరు వేదప్రామాణ్యం బొప్పుకొన్నను, అనేకలోకంబులకు శేషియు పురుషోత్తముడునగు శ్రీ మన్నారాయణుని సున్నివేత్తలు బ్రహ్మంబని యుద్ఘోషించినను సిరెం గీకరింపరు. మనమీమాంసశాస్త్రకర్తలు శబరాదుల శబరులంబోలె భ గవద్భక్తులకు వంద్యులుగాని వారంగీకరింపనగు, వీరలు విశ్వంబు లీశ్వ రమందురు. వసిష్ఠాదిఋషులసత్తనొప్పరు. దేవతలకు చైతన్యంబు లేదం దురు. వేదార్థనిర్ధారణాదరులగు మీమాంసకులపై గత్తికట్టుసు. విను మని విశ్వావసుండు.

మొదట ధర్మంబు ధర్మప్రమాణంబు ధర్మభేదంబులు ధర్మాం గంబులు ప్రయోగంబు పూర్వాపూర్వాధికారంబులు ప్రకృతి కర్మసా మ్యంబులు మంత్రంబులు, తంత్రంబులు, ఆర్థికసిద్ధియు పెనవిబహువి ధంబుల నయశాస్త్రజ్ఞులు విచారించి వేదంబునకు రక్షకత్వంబుగలిగించి మీమాంసాశాస్త్రంబురచించిరి. ఆదిసామాన్యులకు శక్యముగా, కావు న భగవంతుండగు జైమినిమునిశాసనంబు వైదికులందఱుల్లంఘింపరు. నైయాయికులు, వైయాకరణులు, వేదాంతులు, మీమాంసకులతో వాదంబు గలిగినపుడు మీమాంసాశాస్త్రంబునకు బాధకంబు గలిగ నేని మాటాడనేరరు. యుక్తిదోషదు మీమాంసకుల దోషంబెట్టిదో తె లిసితో' ప్రపంచమున కీశ్వరుడు లేడందురు. దేవతలకు చైతన్యంబొ ప్పరు. ఇయ్యవి రెండును, కర్మప్రధానంబని చెప్పుటకును కర్మయందు శ్రద్ధగలుగుటకు నుద్దేశించియె కల్పించిరి. మఱియు నాలోచించి సబ

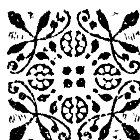
బహుమానంబుగ ఆగమరూపవిచారియు, అధికరణ సహస్రశిక్షిత విప
క్షుండును యోగియునగు జైమినిస్వామియెడ మదీయహృదయంబను
రాగిల్లియున్నది శబరకుమారిలు పార్థసారథ్యాదులు, విశ్వమాన్యులై
తంత్రంబులంబోషించి జయమునందెదరు. అట్లగునని విమానమన్యది
శకు నడిపిచూచియు పహసించి టిడ్ఢాణ్ దఘ్నఞ్మాత్రచయస్త్రక్జ్, డుకృ
జ్ కరణే, యనియిట్లు సూత్రంబుల జదువుచు, కర్ణకఠోరంబులగు శ
బ్దంబులుచ్చరింపుచు వైయ్యాకరణులు కాలంబుపుత్తురు. పాణినిచేసి
న సూత్రంబులంజదివి శబ్దనిష్పత్తిందెలిసియు ఈవైయాకరణులు, వి
ష్ణుసంకృతులచే గీర్తింపలేక వ్యర్థశ్రములయ్యెదరు. సమస్త పదార్థజాం
బులు పక్వంబుచేసి మందాగ్నిగలవారలు భుజింపవేడినట్లున్నది. ధరణ్యా
భరణులగు వైయాకరణులయెడ లేశక్లేశంబులాపాదింపకుమని విశ్వా
వసుండు. కృతదురిత నిరాకరణంబగు వ్యాకరణంబుచదివిన చతురుడు
పండితుల లెక్కించునపుడు కనిష్టికయందేచేరును. పాతంజలాభ్యాసం
బును, విష్ణుభజనంబును, గంగాస్నానంబును మరణపర్యంతంబు పవిత్రం
బుచేయునని వైయాకరణులు చెప్పుదురు. వ్యాకరణశాస్త్రంబుచదువని
విమానవులు పండితసభలందు ధనుర్విద్యాకౌశలంబులేనివాడు. నేరని
వాడు, నతిరథులుగల యుద్ధభూమింబోలె జొరజాలరు. వ్యాకరణౌష
ధంబు పుచ్చుకొనినవారు వాక్పటుత్వంబు గలిగియుండరు. ఏదేనియొక
మాటపలికినను శరీరమున కంపముగలుగును. కృశానువు? శతకోటిపా
ణినిగదితమగు వ్యాకరణముకంటె పాణినిగదితమగు వ్యాకరణమాదరిం
పబడెడు, శబ్దతత్వంబు నిర్దుష్టంబుగ జెప్పంగావునం బాణిని వ్యాకరణం
బె యనౌపాధికంబుగ నాదరింతురు. పాణినిసూత్రంబు కంఠంబునంబట్టి
న సువృక్షముద్వాహంబగుగాదే. బుధుండు వర్ణధర్మంబులెఱింగి విధివం
తంబుగ బ్రయోగించుంగదా అని విమానము నొండొకదిశకు కదలిం
చి ముందటగనుంగొని సఖుడా ధనచపలత్వంబున నామ్నాయంబుల వి
క్రయించు ఛాందసులంజూడుము. చిత్తచాపల్యంబునన సంతుష్టులైనెల
నెల జీతంబులంగొని శిష్యులకు వేదాధ్యయనంబుచెప్పెడు ఛాందసులం

జూడనకటా కష్టమయ్యెడు విశ్వావసువు సభాయిట్లనకుము. భృత్తిగొని వీరలిట్లు శిష్యులకు శ్రీమఃద్రి వేదంబులం జెప్పకేసి యుర్వాని క్ష్వదవాన యు నిర్వతానయునగును. కృశానువు. నీమాటలు విరుద్ధంబులయ్యెడు వేదంబులుండు నేని యజ్ఞంబులుజరుగ నె. విశ్వావసు? వినువిస్పష్టమెయగు నామ్నా యజ్ఞుడు యజ్ఞంబున యజమానియయ్యెనేని యయ్యజ్ఞంబునామ మాత్రియజ్ఞంబగును. కృశానువు? మఱియొకదెసవిలోకించి యుపహసించి యిహపరసౌఖ్యదూరులగు నీరాజసేవకులం గనుంగొనుము. వీరికి, సంధ్యలేదు విష్ణుపూజలేదు. ప్రాతస్సాయంకాల హోమములున్న వేదార్థవిచారములేదు. వేళకుతిండిలేదు. నిద్రకవకాశములేదు. కావున రాజసేవకులకు ఇహపరలోకసౌఖ్యములు రెండునులేవు. విశ్వావసువు బహుజనపోషకులయిన వీరలనింద విడనోప పాపభూయిష్ఠంబగు నీకలియుగంబున దమశరీరసౌఖ్యంబు పాటింపక తమధర్మంబుల నప్రమత్తులై యుండి, బంధులకు బహువిధంబుల నుపకరించుచు బహుజనపోషకులై యుండు రాజసేవకుల నిందదగదు. అనిమ్మొల్లదివ్యక్షేత్రంబులం జూచి యంజలించి కృశానునుద్దేశించి, రంగాదిధామంబుల బహుకాలంబుగ సన్నిధిచేసినదియు గంగాపవిత్రితాంఘ్రియు, విశ్వవిలోకనంబును వరదంబు నార్తిహరంబునగు జగన్నిదానంబునకు నమస్కరింపుము. కృశానువు. ఇందు తృతీయపాదార్థంబు నాకుబాగులేదు. నీవుచెప్పిన హాలోచనంబులు పుష్పవన్తులై యుండు నెట్లు చూడగలుగజగింబెట్లు విశ్వావసువు. సఖుడా చంద్రసూర్యులు నేత్రములుగగలవాడని శబ్దశ్లేషతోచక్రధరుస్తుతింపుచున్నావుగావున నీపైగోపము నాకుకలుగదు. ఇదివినుమోయి, నీలమేఘవర్ణుండును, శ్రీసహాయుండును, చింతామణీసదృశ కటాక్షవీక్షణుండును విశ్వాత్మకుండును, సూర్యచంద్రలోచనుండును, సుగ్రీవమిత్రుండును కుశలవబ్రహ్మస్తుతుండు గలవాడును నగువాడు శ్రీయన్నుమిగుల నిమ్ముగాక. సభానారార్థంబువినుము. బహుళదుష్కృతపూర్ణంబు కలియుగంబైనను లోకంబుల సజ్జనులు నుందురు కావున విశేషజ్ఞులకనురాదుల నూరక శ్రేయోభిలాషినిందింపదగదు. కృశా

నుప్ప, సిద్ధాంతంబునకుం బూర్వపక్షంబుంబోలె. సమస్తవస్తువులను గుణములు బలపడుటకె నిందించుటనాశ్రైలి. ఇట్లుజనంబుల స్వభావంబులు చెప్పికొనుచు మధుమథన పవిత్రక్షేత్రంబులసేవించి, ధన్యులై, మార్గంబున నత్యంతసఖ్యంబునం బ్రమోదింపుచు సుఖంబుగ గృశానువిశ్వానసులు నిజగృహంబులకేగిరి. సకలలోకకుశలంబుగలుగ దివ్యదేశంబుల నర్షోత్సవాదులు వర్ధిల్లుగాక. అనగాతభవరోగులై యజ్ఞంబులొనర్చు ద్విజులు మేలుపొందుదురుగాక. సత్కార్యపక్షంబు జయమొందుగావుత. వేదాంతదేశికుల వచనంబు జయంబందుగాత. వేదమార్గంబభివృద్ధిం బొందలుగాత. ప్రసన్నుడై శ్రీనివాసుండు జగతియందు వర్ధిల్లుంగాక. బహుదోషపరిచరమగు నాగరికంబునెపుడు సజ్జనులు కృశానువులుగాక కరుణించి ప్రసన్నులై విశ్వాసవంతులై యుండవలెను వేడెద॥ శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

సంపూర్ణము.

౧౮. పేజీలో. భిల్లపల్లికి. అర్థము ॥౧ హరిద్వారపురిం -ఆశబరగ్రామం.

మంగు వేంకటరంగనాథరావు,
బుక్కుసెల్లరు, గోదావరిజిల్లా కాకినాడ.

10408